

ANDERS STRINDBERG

Anders Strindberg

Terrorfinansiering

Översikt och analys av litteraturen 2010—2018

Titel	Terrorfinansiering: Översikt och analys av litteraturen 2010—2018
Title	Terrorist Financing: Overview and analysis of the Literature 2010—2018
Rapportnr	FOI-R--4725--SE
Månad	Februari
Utgivningsår	2019
Antal sidor	70
ISSN	1650-1942
Kund	Polismyndigheten
Forskningsområde	5. Krisberedskap och samhällssäkerhet
FoT-område	Ej FoT
Projektnr	E13655
Godkänd av	Lars Höstbeck
Ansvarig avdelning	Försvarsanalys

Bild: Freemages/Mateusz Atroszko

Detta verk är skyddat enligt lagen (1960:729) om upphovsrätt till litterära och konstnärliga verk, vilket bl.a. innebär att citering är tillåten i enlighet med vad som anges i 22 § i nämnd lag. För att använda verket på ett sätt som inte medges direkt av svensk lag krävs särskild överenskommelse

Sammanfattning

Denna rapport är en redovisning av det uppdrag som Polisens Nationella operativa avdelning (NOA) har gett till Totalförsvarets forskningsinstitut (FOI) i syfte att kartlägga den akademiska litteraturen om terrorfinansiering. Uppdraget har innefattat att identifiera diskurser, mönster och trender inom litteraturen sedan 2010, samt att analysera och värdera vad litteraturen har att säga om terrorfinansieringens omfattning och mönster.

Studien behandlar förefintlig öppen forskning inom akademien. Andra källor såsom medierapportering, policylitteratur och rapporter från brottsbekämpande myndigheter och internationella organisationer har använts endast i den mån de behövts för att vidareutveckla eller förklara akademiska resonemang. Översikten innefattar inte litteratur på närliggande områden såsom utvärderingar av lagstiftning och andra åtgärder vidtagna av myndigheter och internationella organisationer ("Countering the Financing of Terrorism," CFT); finansiering av icke-terroristiska militanta organisationer (t.ex. "rebel financing") eller terrorismens ekonomiska konsekvenser.

Nyckelord: terrorfinansiering, terrorism, finansiella fotspår, litteraturöversikt.

Summary

This report presents an overview of the academic literature on terrorist financing, produced by the Swedish Defence Research Agency (FOI) as an assignment from the Swedish Police Authority's National Operations Department (NOA). The assignment has included the task of identifying discourses, patterns, and trends within the literature published since 2010, and of analysing and evaluating what the literature has to say about the extent and patterns of terrorist financing.

The report deals with extant open research from within the academy. Other sources such as media reports, policy literature, and reports by law enforcement agencies and international organisations have been included only insofar as they have been necessary to develop and/or explain scholarly arguments. The overview does not include works from adjacent areas of study such as evaluations of legislation and other actions by government agencies and international organisations (i.e. Countering the Financing of Terrorism, CFT); financing of non-terrorist militant organisations (e.g. rebel financing), or research on the economic consequences of terrorism.

Keywords: terrorist financing, terrorism, financial footprints, literature review.

Innehållsförteckning

1	Begrepp, metoder och begränsningar	7
2	Introduktion till studieområdet	9
2.1	Litteraturens allmänna tillstånd: en kort kritik	13
3	Litteraturöversikt, 2010-2018	17
3.1	Finansiering	19
3.1.1	Statsfinansiering	20
3.1.2	Folkligt stöd	22
3.1.3	Laglig verksamhet	24
3.1.4	Brottslig verksamhet.....	26
3.1.5	Cyberbrottslighet	29
4	Överföring av tillgångar: <i>hawala</i> och kryptovaluta	31
4.1	Penningtvätt och den formella ekonomin	33
5	IS and dess finanser	35
5.1	IS, al-Qaida och Västeuropa	37
6	”Billig terrorism”	41
7	Avslutande kommentarer	45
8	Litteraturförteckning	49

1 Begrepp, metoder och begränsningar

På både det akademiska och politiska planet är frågan om hur man definierar begreppet terrorism en komplicerad, utdragen och ofta kontroversiell sak. Hoffman har noterat att ”de flesta har en vag idé eller ett intryck av vad terrorism är men saknar en mer exakt, konkret och belysande definition.”¹ Det är därför kanske förvånande, som Wittig har framhållit, att ”terrorfinansiering” vanligtvis definieras på ett antal mer eller mindre komplexa sätt som ”åtminstone inom juridik och i flertalet politiska diskurser är både exakta och allmänt, för att inte säga universellt accepterade.”² Trots att det pågår en livlig debatt i forskarvärlden om vad terrorism är, föreligger alltså en bred internationell juridisk och politisk konsensus om vad terrorfinansiering innebär. Enligt Förenta Nationernas (FN) internationella konvention för bekämpning av terrorfinansiering åsyftas ”tillgångar av alla slag, vare sig materiella eller immateriella, rörliga eller fasta, oavsett hur de förvärvats, samt juridiska handlingar eller instrument i alla former.” Vidare:

Any person commits an offence within the meaning of this Convention if that person by any means, directly or indirectly, unlawfully and wilfully, provides or collects funds with the intention that they should be used or in the knowledge that they are to be used, in full or in part, in order to carry out: (a) An act which constitutes an offence within the scope of and as defined in one of the treaties listed in the annex; or (b) Any other act intended to cause death or serious bodily injury to a civilian, or to any other person not taking an active part in the hostilities in a situation of armed conflict, when the purpose of such act, by its nature or context, is to intimidate a population, or to compel a government or an international organization to do or to abstain from doing any act.³

Mot bakgrund av detta juridiska ramverk kan även enklare arbetsdefinitioner vara brukbara. Enligt Internationella valutafonden (IMF) innebär terrorfinansiering ”uppmaning, insamling eller tillhandahållande av medel med avsikten att dessa ska användas för att stödja terroristhandlingar och organisationer.”⁴ Världsbanken definierar begreppet som ”varje form av ekonomiskt stöd till terrorism eller till de som uppmuntrar, planerar eller utövar terrorism.”⁵ Wittig har dock noterat att sådana ”precisa och objektiva satsbyggnader om vad terrorfinansiering ’är’” står i stark kontrast mot ”dess komplexa subjektiva verklighet” som man möts av i den

¹ Bruce Hoffman (2006): 1.

² Timothy Wittig (2009): 157.

³ ”International Convention for the Suppression of the Financing of Terrorism, Adopted by the General Assembly of the United Nations in resolution 54/109 of 9 December 1999”. Hämtad 2018-12-06. <http://www.un.org/law/cod/finterr.htm>

⁴ ”Anti-Money Laundering/Combating the Financing of Terrorism – Topics.” Hämtad 2018-12-06. <https://www.imf.org/external/np/leg/amlcft/eng/aml1.htm>.

⁵ *The World Bank Reference Guide to Anti-Money Laundering and Combating the Financing of Terrorism*. 2006 Washington, DC: World Bank: I-1.

empiriska verkligheten.⁶ Han har påpekat att termen ”terrorfinansiering” egentligen är ”en felformulering eftersom mycket av den verksamhet som omfattas av detta uttryck innefattar varken terrorism eller pengar.” Wittig menar att det snarare rör det sig om *flöden av ekonomiska och materiella värden till terroraktörer*.⁷ Detta en viktig reflexion: ”terrorfinansiering” kan inte rimligtvis begränsas till ”tillhandahållande eller insamlande av medel till en terroristorganisation.” Andra verksamheter som är viktiga för en totalbild av utmaningen är t.ex. finansiella flöden till radikala organisationer eller miljöer inom vilka terrorister kan söka stöd och rekrytera, samt finansiering av extremistiska institutioner som befäster och förstärker terroristernas budskap och metoder.⁸

Samtidigt måste man vara medveten om att varje definition av terrorfinansiering kan komma att innefatta aktiviteter som kanske bäst kan beskrivas som ouppsåttligt, ofrivilligt eller socialt betingat. Detta gäller i synnerhet om man anlägger ett bredare fokus som inkluderar olika former av folkligt stöd via välgörenhetsorganisationer eller bidrag som givits på grund av hot om repressalier, alternativt mer subtila påtryckningar.

I denna rapport definieras ”terrorfinansiering” som *insamling, förvaring och överföring av pengar och icke-monetära resurser i syfte att begå terroristhandlingar eller att stödja en terroristorganisation*.⁹ Som terroristorganisation betraktas de som definierats som sådana av Europeiska rådets gemensamma uttalande 2001/931/Gusp¹⁰ samt dess uppdateringar.¹¹

Föreliggande rapport är framtagen i enlighet med Boell och Cecez-Kecmanovics s.k. ”hermeneutiska ansats.”¹² I steg ett identifierades ledande akademiska böcker och tidskrifter för forskning kring terrorfinansiering åren 2010–2018. I steg två granskades dessa, dels för innehåll, dels för att identifiera relevanta nyckelord för ytterligare litteratursökningar i forskningsdatabaser. I steg tre togs dessa nya källor fram och granskades. Steg fyra utgjordes av granskning och analys av det sammanställda materialets övergripande fokus, mönster och skiljelinjer.

Även om vissa artiklar och slutsatser diskuteras ingående är rapporten avsedd som en översikt av forskningsläget, inte en detaljerad granskning av varje enskilt inlägg. Artiklar, bokkapitel och böcker används framförallt för att identifiera övergripande trender och mönster inom litteraturens vetenskapliga fokus och intressen. En betydande del av den viktiga litteraturen om terrorfinansiering har

⁶ Timothy Wittig (2009): 158.

⁷ Timothy Wittig (2009): 275.

⁸ För en översikt, se Tom Wilson (2017).

⁹ Efter Kevin D. Stringer (2011): 101–119.

¹⁰ För grunddokumentet, Gusp 2001/931 av 2001-12-27, se <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32001E0931>

¹¹ För senaste uppdateringen, Gusp 2019/25 av 2019-01-08, se <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/SV/TXT/PDF/?uri=CELEX:32019D0025&from=sv>

¹² Sebastian K. Boell and Dubravka Cecez-Kecmanovic (2010): 129-144.

alstrats inom juridik, ekonomi, och andra forskningsområden som inte fokuserar primärt på terrorism. Forskningen om organiserad brottslighet, människohandel, penningtvätt, sociokulturella fenomen som t.ex. *hawala* och nya teknologier såsom kryptovaluta ligger till stor del bortom det som vanligtvis kallas "terrorismstudier."

Studien består av sju huvudsakliga delar. I kapitel 1 redovisas de begrepp och den metodik som ligger till grund för översikten. Kapitel 2 ger en kort överblick över litteraturens generella mönster och strukturer och några av de därmed förknippade utmaningarna. Kapitel 3 består av en detaljerad genomgång av vad litteraturen under perioden 2010-2018 har att säga om olika former av terrorfinansiering: statligt stöd, folkligt stöd, lagliga och brottsliga finansieringsmetoder, samt cyberbrottslighet. Kapitel 4 tittar på överföring av tillgångar till och inom terroristorganisationer. Kapitel 5 fokuserar på Islamiska staten (IS) och dess finansieringsmodell innan och efter förlusten av "kalifatets" territorium i Syrien och Irak, vilket är av särskild relevans för NOA givet det stora antal stridande som rest till Syrien från Sverige. Detta kapitel granskar även vad litteraturen har att säga om den "självfinansieringsmodell" som uppstått bland europeiska jihadister knutna till eller inspirerade av IS och al-Qaida. Kapitel 6 presenterar ett antal synpunkter på begreppet "billig terrorism" och kapitel 7 innehåller en avslutande summering och övergripande observationer. En omfattande källförteckning avslutar rapporten.¹³

¹³ För ett inventarium av forskningslitteraturen under perioden 2001-2013, se Eric Price (2013).

2 Introduktion till studieområdet

Det är inte ovanligt att rapporter, böcker och artiklar om terrorfinansiering börjar med att citera USA:s f.d. president George W. Bushs uttalande att ”pengar är terrorismens livsnerv.”¹⁴ Detta uttalande förefaller vara en grundläggande sanning eftersom ”terrorister kan inte terrorisera utan pengar, utan resurser. Träning kostar pengar, planering kostar pengar, sprängämnen kostar pengar och flygbiljetter kostar pengar.”¹⁵

Terrorismstudier är relativt nytt inom den akademiska forskningen och forskningen kring terrorfinansiering är ett ännu nyare tillskott. Inom terrorismstudier är det sedan länge ett faktum att forskares intressen och prioriteringar till betydande del påverkas och formas av myndigheters och beslutsfattares intressen och prioriteringar.¹⁶ Detsamma gäller forskningen kring terrorfinansiering. Enligt David Aufhauser, f.d. departementsråd vid USA:s finansdepartement, var terrorfinansiering helt enkelt inte en politisk prioritet före al-Qaidas attacker den 11 september 2001 (”9/11”):

...we - the professionals charged with the responsibility of policing the international financial system - had been looking at the world through the wrong end of a telescope. Money had been spirited around the globe, by means and measures and in denominations that mocked detection. The more serious threat to our well being was now clean money intended to kill, not dirty money looking for a place of hiding.¹⁷

Clunan har gjort gällande att innan al-Qaidas attacker på de amerikanska ambassaderna i Nairobi och Dar Es-Salaam 1998 ”behandlades frågan om terrorfinansiering nästan uteslutande som ett problem med staters stöd för terrorism, eller med penningtvätt och icke-statliga aktörers ekonomiska brottslighet.”¹⁸ Andra forskare har hävdad att ”terrorfinansiering blev internationellt intressant först efter al-Qaida-attackerna i USA”¹⁹ och att 9/11 attackerna ”drev frågan om terrorfinansiering till toppen av den politiska agendan.”²⁰

Oavsett om det ursprungliga incitamentet var bombningarna i Östafrika 1998 eller attackerna på amerikansk mark tre år senare, kan vi med säkerhet säga att den

¹⁴ George W. Bush, “President Freezes Terrorists’ Assets” (White House Press Briefing, September 24, 2001). Hämtad 2018-12-18. <https://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2001/09/20010924-4.html>

¹⁵ USA:s f.d. justitieminister John D. Ashcroft, citerad i Arabinda Acharya (2012): 7.

¹⁶ För en kritisk överblick av förhållandet mellan forskar- och policyvärlden, se David W. Brannan, Philip F. Esler, och N. T. Anders Strindberg (2001).

¹⁷ ”Keynote Address by Treasury General Counsel David D. Aufhauser, 3/27/2003”. Hämtad 2018-12-18. <https://www.treasury.gov/press-center/press-releases/Pages/js137.aspxI>

¹⁸ Anne Clunan (2006): 574.

¹⁹ Richard Alexander (2009): 200.

²⁰ Ian Roberge (2007): 196.

akademiska forskningen om terrorfinansiering varken var systematisk eller särskilt djupgående innan det s.k. ”globala kriget mot terrorismen.” Förvisso hade forskare studerat olika aspekter av terrorfinansiering även innan 9/11—och producerat vissa bidrag av bestående värde för forskningen—men som Clunan noterade behandlades forskningsområdet som en del av andra utmaningar snarare än något som i sig själv var viktigt.

Det nära sambandet mellan myndigheters och beslutsfattares behov och forskarvärldens fokus och prioriteringar genomsyrar litteraturen och har långtgående konsekvenser för forskningen. Kanske viktigast för denna rapport är att den akademiska forskningen om terrorfinansiering kan sägas ligga i linje med myndigheters intressen men samtidigt tidsmässigt efter myndigheters insatser och beslut. Detta är ett ganska naturligt förhållande: forskare behöver primärkällor och empiriska data för att bedriva forskning och för detta behöver de primärt empiriska data från myndigheter. Vad gäller forskning kring myndigheters ansträngningar att motarbeta terrorfinansiering har Jonsson påpekat att ”mätvärden tenderar att vara otillräckliga eller otillgängliga för forskare. Att endast studera domar i domstolen och förverkande av tillgångar leder till en väsentlig underskattning av insatserna, medan indikatorer såsom insamlade underrättelser, avskräckta terrorfinansierare eller effekter på terroristorganisationernas interna dynamik är svåra att få tillgång till och kvantifiera.”²¹ Jonssons egen analys av den kanske mest uppenbara framgångsindikatorn - åtal som leder till fällande domar - tydliggör dock att detta kan generera ett antal insikter om inte bara myndigheters åtgärder: samarbeten och kopplingar mellan finansierare och terrorister, modus operandi och taktik för att undvika upptäckt kan på så sätt dokumenteras och analyseras.²² Även om domstolshandlingar utgör en viktig källa för forskare, är det dock myndigheters vilja och förmåga att dela med sig av uppgifter och insikter som är nyckeln till kvalitetsforskning på detta område.

Ur ett vetenskapligt perspektiv är forskningens beroende av myndigheter och beslutsfattare inte oproblematiskt. I sin utmärkta studie om finansieringen av jihadistiska celler i Västeuropa har Emilie Oftedal påpekat att uppgifter om terroristers inkomster, utgifter, tillgångar o.s.v. sällan kan bekräftas av forskaren själv; ”det är sällan tydligt hur kostnadsberäkningarna har gjorts.”²³ Forskare behöver myndigheters empiriska data men kan ofta inte förvissa sig om hur dessa data tagits fram eller hur pålitliga de är. Forskningens tillförlitlighet bestäms av det empiriska materialets tillförlitlighet och den vetenskapliga litteraturen kan tillhandahålla skarpa analyser och inblickar i nya trender och utmaningar inom

²¹ Michael Jonsson (2010): 18-20.

²² Ibid: 19.

²³ Emilie Oftedal (2015).

terrorfinansiering endast i den mån den har tillgång till ett tillförlitligt empiriskt underlag.²⁴

2.1 Litteraturens allmänna tillstånd: en kort kritik

Wittig hävdade 2009 att forskningen kring terrorfinansiering huvudsakligen har fokuserat på fyra specifika frågor: 1) Vad är terrorfinansiering?; 2) Vem finansierar terrorism?; 3) Hur finansieras terrorismen?; och 4) Vilka är indikatorerna för terrorfinansiering?²⁵ Ett decennium senare förefaller detta vara ett fortsatt korrekt omdöme. Nu som då är en mindre vanlig fråga ”varför?” Varför ger vissa individer eller grupper pengar till terrorism medan andra inte gör det? Varför samarbetar somliga terroristorganisationer med kriminella organisationer och andra inte? Varför är vissa grupper inblandade i narkotikahandel medan andra vägrar? Varför väljer en stat att finansiera en viss grupp istället för en annan?

Även om svaren ibland förefaller självklara är detta ”varför?” helt fundamentalt. ”Varför?” är den primära frågan i all analys. ”Vad, vem, hur och när?” är frågor som används för att ta fram en profil. ”Varför?” är frågan som omformar profilen till analys.²⁶ Den ger forskningsprodukter ett djup och ett sammanhang och bidrar på så sätt till att utforma praktiskt användbara analyser och motåtgärder.²⁷ Denna analytiska grundfråga är dock tämligen frånvarande inom forskningen om terrorfinansiering som har en tendens att fokusera på mekanik istället för dynamik; på överföring av tillgångar och resurser snarare än individer, grupper och staters incitament och motiv.

När Hamas hade sitt exilhögkvarter i Damaskus 1994-2011 fick gruppen inget finansiellt stöd från den syriska regeringen. *Varför?* Tillsammans med Palestinska Islamiska Jihad (PIJ) och Folkfronten för Palestinas Befrielse-Generalkommandot (PFLP-GC) fick de istället pengar från Iran.²⁸ *Varför?* Under våren 2002 tillät den syriska regeringen ett antal av de sekulära s.k. ”vägragrupperna”—bl.a. PFLP-GC, Folkfronten för Palestinas Befrielse (PFLP), Demokratiska Fronten för Palestinas Befrielse (DFLP) och Fateh al-Intifada—men inte Hamas eller PIJ att på egen hand samla in pengar i Syrien.²⁹ *Varför?* Svaret på frågan ”varför?” sätter flöden och summer i ett historiskt, politiskt och socialt sammanhang. Detta ger i sin tur insikt i relationer och rivaliteter som är centrala för att förstå terrorfinansieringens motiv,

²⁴ Se t.ex. Miles Kahler, Maya Forstater, Michael G. Findley, Jodi Vittori, Erica Westenberg, och Yaya J. Fanusie 2018).

²⁵ Timothy Wittig (2009): 137.

²⁶ Jfr. David Brannan, Kristin Darken och Anders Strindberg (2014): 26, 43-63.

²⁷ För analysen som del av underrättelsecykeln, se t.ex. Peter Gill och Mark Phythian (2006): 84-88; Mark Lowenthal (2003): 87-112.

²⁸ Anders Strindberg (2000a):67

²⁹ Anders Strindberg (2000b; 2002)

hållbarhet och inte minst dess exploaterbara svagheter. En liknande problemställning är nu högaktuell i t.ex. Syrien, Irak och Jemen där ett antal stater—bl.a. Saudiarabien, Qatar, Förenade Arabemiraten, Egypten och Iran—och icke-statliga aktörer finansierar ett stort antal väpnade grupper, inklusive terroristorganisationer. Maktpolitisk tävlan, kamp om naturtillgångar, sekteristisk samhörighet, ideologisk idealism och inrikespolitiska problem är några av de många olika anledningarna till att en stat eller icke-statlig aktör väljer att finansiera terrorism. Förutsättningarna för myndigheter och beslutsfattare att kunna utforma effektiva åtgärder mot dessa flöden förbättras om man använder svaret på frågan ”varför?” till att utforma riktade åtgärder.

Wittig har identifierat vad han kallar tre ”generationer” inom terrorfinansieringslitteraturen.³⁰ Dessa bör kanske hellre benämnas ”ansatser” eftersom en och samma författare kan uppvisa drag från mer än en ansats och de är inte heller tänkta som kronologiskt på varandra följande. Wittigs uppställning passar tämligen väl in med den bredare kritiken av terrorismstudier i allmänhet. Vad som kanske är viktigast i detta sammanhang är att i ingen av dessa tre ansatser har frågan ”varför?” varit central, vilket har format litteraturens frågeställningar—och därmed de svar som produceras.

Den första ansatsen saknar enligt Wittig både verifierbara empiriska data och rimliga begreppsmässiga modeller. Terrorfinansiering behandlas som en logistisk fråga av marginell betydelse i förhållande till terroristorganisationers övriga politiska och väpnade verksamhet.³¹ Terrorfinansiering ”kopplas oupplösligen och oreflekterat till de befintliga antaganden och fördomar som ligger till grund för författarens perspektiv på den huvudverksamhet till vilken terrorfinansieringen är underordnad.”³² Denna typ av forskning leder enligt Croissant och Barlow till att ”omtvistliga och långtgående slutsatser grundas på anekdotisk bevisföring som har tagits ur sitt sammanhang eller härrör från icke verifierbara, anonyma eller mycket ensidiga källor.”³³ Exempelvis har det länge varit vanligt förekommande inom terrorismstudier att forskare—i brist på tillförlitliga empiriska data—lutar sig mot uppgifter om en terroristorganisation från den statsapparat som är organisationens huvudantagonist. Sådana uppgifter måste ifrågasättas som partsinlagor eller kanske till och med ren desinformation men uppfattas alltför ofta som primärkällor.

I den andra ansatsen redovisas de empiriska grunderna för forskningen men ”litteraturens allt överskuggande fokus är att beskriva de aktörer, metoder och tekniker som terrorister använder för att finansiera sin verksamhet.” Denna forskning misslyckas emellertid med ”att tillhandahålla någon form av

³⁰ För argumentet i sin helhet, se Timothy Wittig (2009): 137-157.

³¹ Timothy Wittig (2009): 27.

³² Ibid: 140.

³³ Aurel Croissant och Daniel Barlow (2007): 206.

begreppsmässig struktur för att kunna förstå problemet”³⁴ och är ”överdrivet deterministisk i förhållande till terrorfinansieringens komplexa verklighet; ett problem som ofta tar sig uttryck i analyser som börjar med ett antagande om att en viss aktör eller ett visst beteende spelar en roll i terrorfinansiering, följt av en analys av hur aktören eller beteendet skulle kunna utnyttjas för att finansiera terrorism—stället för hur de faktiskt har utnyttjats.”³⁵ Ett exempel är hypoteserna om hur libanesiska Hizbollah skulle kunna använda sin cyberförmåga för att ge sig in i omfattande och grov cyberbrottslighet. Ett annat exempel är diskussionerna kring kryptovaluta och hur terroristorganisationer skulle kunna använda detta för överföring av resurser. Båda dessa exempel behandlas nedan. I korthet kan de sägas bygga på antaganden om nya teknologiers ändamålsenlighet som inte är förankrade i analyser av terroristers behov och intresse, och inte heller i empiriska data om faktiska skeenden.

Den tredje ansatsen inom terrorfinansieringslitteraturen ”försöker att fylla dessa begreppsmässiga luckor” genom att ”analysera terrorfinansiering som ett mer holistiskt problem som innefattar olika ekonomiska, politiska, sociala, kulturella, institutionella och historiska faktorer.”³⁶ Denna ansats erbjuder emellanåt användbara analytiska teorier och hypoteser om terrorfinansiering men ”misslyckas ändå med att till fullo ta sig an och rätta till de grundläggande bristerna inom de vedertagna metoderna inom forskningen om terrorfinansiering.”³⁷ Föreliggande översikt ger vid handen - i kapitel 3 och 4 - att de utmaningar och brister som Wittig identifierade 2009 alltså bidrar till att forma litteraturen. Detta är i sig ingen underlighet då litteraturen om terrorfinansiering brottas med samma problem som de flesta andra studieområden: trots att tidigare forskning byggs på med, eller ersätts av, nyare rön, insikter och metoder fortsätter vedertagna perspektiv inom den samlade litteraturen att avgränsa begrepp och metoder, forma antaganden och ge riktning åt fokus och intressen.

Samtidigt har litteraturen rört sig på ett avgörande sätt mot ett bredare ansats och har kommit att omfatta bidrag som är både mer tekniska och mer analytiska. Viktiga kunskaper om de centrala frågeställningarna rörande terrorfinansiering alstras ofta inom forskning kring t.ex. organiserad brottslighet, ”dark commerce” eller penningtvätt, snarare än forskning med ett direkt och ofta snävt fokus på terrorfinansiering.³⁸

³⁴ Timothy Wittig (2009): 143.

³⁵ Ibid: 144.

³⁶ Ibid: 151.

³⁷ Ibid: 151.

³⁸ Se t.ex. Louise I. Shelley (2018); John T. Picarelli (2012).

3 Litteraturöversikt, 2010-2018

Terrorfinansiering utgör en relativt liten del av litteraturen inom terrorismstudier trots det upprepade konstaterandet - av forskare såväl som myndigheter - att finansieringsfrågan är av central betydelse för all terroristverksamhet. Mycket av det som har skrivits är fallstudier av enskilda terroristorganisationers finansiella förhållanden som ofta mynnar ut i försök att extrapolera allmängiltiga kunskaper. Detta är kanske dels en konsekvens av fallstudiemetodens popularitet inom terrorismstudier mer allmänt, dels av svårigheten att alstra tillräckliga mängder tillförlitliga data inom rimliga tidsramar. Hursomhelst har detta resulterat i ett stort antal studier och analyser av enskilda terroristorganisationers finansieringsmetoder, men även en relativ brist på jämförande studier av hur olika grupper använder och anpassar liknande medel och metoder.³⁹ Många fallstudier har varit viktiga för vår förståelse för en viss grupp eller konflikt men det har uppstått stora kluster av fallstudier kring vissa grupper. Islamiska staten (IS), al-Qaida, libanesiska Hizbollah, Hamas, FARC och PKK har fått särskilt mycket uppmärksamhet; antingen på grund av att de uppfattas som särskilt intressanta eller innovativa, som rikare eller mer effektiva, eller som synnerligen brådskande att förstå ur myndigheters och beslutsfattares perspektiv.

I detta sammanhang är tendensen inom litteraturen att vilja extrapolera allmängiltiga kunskaper problematisk. Terrorister - i likhet med alla andra sociala grupper - existerar och verkar i ett sammanhang, inte i ett vakuum. Biersteker och Eckert har hävdatt att ”det finns en växande litteratur men för mycket av den bygger på överdrivna generaliseringar som grundas på ett enda exempel eller fallstudie av terrorfinansiering, utan hänsyn till viktiga skillnader mellan grupper som begår terrorhandlingar eller viktiga förändringar inom finansiering och ekonomiska regelverk.”⁴⁰ Terroristers taktiska beslut och strategiska mål formas av särskiljande faktorer såsom geografi, historiska erfarenheter, omgivande kulturella och sociala mönster, relationer till andra grupper och politiskt tryck. Detta kan också antas vara fallet med deras finansieringsmetoder. Grupper som studeras just med anledning av att deras finansieringsflöden eller metoder har intressanta särdrag, är särskilt olämpliga som grund för allmänt tillämpliga insikter. Detta innebär inte att fallstudier inte är värdefulla, men att forskare måste vara noga med att inte behandla enskilda anekdoter som data, enskilda incidenter som trender eller specifika grupper som allmänt tillämpliga mönster. Fallstudier är av central betydelse för vår kunskap om terrorfinansiering, men så är även metodiken och strukturerna inom vilka empiriska data måste utvärderas och analyseras.

³⁹ Undantag inbegriper t.ex. Michael Jonsson, Elliot Brennan och Christopher O'Hara (2016).

⁴⁰ Thomas Biersteker och Sue E Eckert (2008): xiii.

Ett alternativ till fallstudien har varit att titta på metoder och mekanismer för terrorfinansiering utan beaktande av enskilda gruppers särdrag. Oftedal har ställt (och besvarat) den specifikt för forskningen om terrorfinansiering⁴¹ viktiga frågan:

How does the significance of various funding sources and transfer mechanisms vary between groups and geographical areas? These questions are seldom discussed in the existing literature, which often fails to distinguish clearly between various types of terrorist actors. Extremist groups as diverse as the Madrid Cell, Hezbollah, Hamas, FARC, and al-Qaida are analyzed together, with little regard to organizational and ideological differences that are likely to impact on how money is raised and spent.⁴²

Det råder konsensus bland forskare om att en terroristorganisation kan insamla, överföra och förvara tillgångar på en mängd olika sätt och att en och samma grupp kan använda olika metoder vid olika tidpunkter, för olika ändamål och i olika delar av dess verksamhetsområde.⁴³ Walker har exempelvis pekat på ”det stora antalet finansieringskällor som al-Qaida har utnyttjat för att finansiera sin verksamhet.”⁴⁴ Krieger och Meierrieks har hävdade att terrorister huvudsakligen insamlar tillgångar på tre sätt: ”stöd från stater, lagligt ekonomiskt stöd från privatpersoner medelst lagliga överföringsmetoder samt privat finansiering medelst olagliga metoder.”⁴⁵ Enligt Freeman överför terrorister pengar främst genom ”*cash couriers*, informella överföringssystem (t.ex. *hawala*), betaltjänstleverantörer, banker, falska faktureringar och högvärdiga handelsvaror.”⁴⁶ Även om vissa källor och överföringsmetoder är mer eller mindre viktiga för penningflödet till en specifik grupp - och därmed för myndigheters motinsatser - tydliggör dessa ”avgränsningar” att terrorister i princip kan insamla och överföra tillgångar på ett närmast oräkneligt antal sätt. Acharya har hävdade att ”hotet från den så kallade ’nya terrorismen’ består inte bara av de vapen som terroristerna kan gripa till utan även av deras förmåga att anskaffa och använda dessa vapen genom innovativ, diskret och komplex insamling och överföring av pengar.”⁴⁷

Ett viktigt förbehåll i sammanhanget är det faktum att terrorister i vissa viktiga operativa avseenden är tämligen riskobenäpna. Vad gäller vapenteknologi har de överlag uppvisat en tendens att imitera snarare än att själva vara innovativa. Bruce Hoffman har påpekat att:

⁴¹ Det bör noteras att man inom andra forskningsområden—t.ex. freds- och konfliktstudier—ofta och ingående ställer just denna fråga och att forskningen skulle må bra av en mer interdisciplinär ansats.

⁴² Emilie Oftedal (2015): 10-11. Se även Michael Jonsson (2011).

⁴³ Thomas Biersteker och Sue E Eckert (2008): 8; Michael Freeman (2012): 12.

⁴⁴ Clive Walker (2011): 151, som citerar BBC News, ”Al-Qaeda gold moved to Sudan”. Publicerad 2002-09-04. Hämtad 2018-12-12. http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/2233989.stm

⁴⁵ Tim Krieger och Daniel Meierrieks (2011). Se även Michael Freeman (2012): 12–22.

⁴⁶ Michael Freeman (2012): 12–22; Michael Freeman och Moyara Ruehsen (2013): 5.

⁴⁷ Arabinda Acharya (2012): 7.

terrorists have tended, at least historically, to shun weapons or tactics whose success cannot be guaranteed... the salient characteristic for terrorists is the desire, indeed the organizational imperative, to succeed. And the reason why is obvious. If the terrorists can't succeed in the attack, if their weapon or their tactic fails, they're not going to terrorize anyone. This is also parenthetically, I would say, why intelligence is so important to terrorist organizations. Without good intelligence, terrorists understand their operations cannot succeed.⁴⁸

Ledande experter har vid ett antal tillfällen dristat sig att med säkerhet förutspå att terrorister kommer att använda ny vapentechnik (t.ex. kemiska vapen) och teknologi (t.ex. cyberattacker), just för att ny teknik antas ge en möjlighet att effektivisera och höja en organisations terrorkapacitet.⁴⁹ Detta kan verka rimligt ur ett perspektiv där maximal terror är det viktigaste, men som Hoffman påpekar är operativ säkerhet ett absolut grundkrav inom en terroristorganisation. Hittills har riskerna med vilka anskaffning och bruk av helt ny teknik är behäftade (till skillnad från variationer eller uppgraderingar av befintlig teknik) varit större än de taktiska och strategiska fördelarna. Som en parentes kan påpekas att detta är en viktig anledning till varför terrorister alltjämt huvudsakligen förlitar sig på förhållandevis primitiva vapen med begränsad verkan - eldhandvapen och bomber.

På liknande sätt utgör nya metoder för insamling, överföring eller förvaring per definition en operativ risk som "kan dra till sig oönskad uppmärksamhet från polisen och andra" samt "underlätta för säkerhetsstyrkorna att infiltrera terroristorganisationen."⁵⁰ Det kan också öka risken för att terroristorganisationen själv faller offer för intern stöld eller förskingring. Innovation innebär därför ett väsentligt risktagande som äventyrar en terroristorganisationens grundverksamhet. Detta innebär inte att terrorister inte är villiga att förnya och förbättra sina finansieringsmetoder när nya metoder med säkerhet kan betraktas som både ändamålsenliga och säkra. Detta betyder att terrorister kan förväntas imitera finansieringsmetoder som fungerat inom annan underjordisk eller illegal verksamhet (t.ex. organiserad brottslighet, rebellrörelser).

3.1 Finansiering

Enligt Freeman samlar terrorister in pengar och andra resurser på fyra huvudsakliga sätt: statligt stöd; laglig verksamhet; brottslig verksamhet; och folkligt stöd.⁵¹ Rapporten använder denna indelning för att presentera litteraturen,

⁴⁸ Daniel Byman (2014) "Tactics and Technology Use: Why Terrorists are Risk Averse". Video. Security Studies Program of the Walsh School of Foreign Service/Digital Georgetown. Skapad 2014-10-01. Hämtad 2018-12-20. <https://repository.library.georgetown.edu/handle/10822/1041767>.

⁴⁹ Se t.ex. Richard B. Falkenrath, Robert D. Newman, Bradley A. Thayer, Steven E. Miller, och Sean M. Lynn-Jones (1998); Jonathan B. Tucker (2000).

⁵⁰ Michael Freeman (2011) : 463-464.

⁵¹ Michael Freeman (2011): 461.

med tillägg av cyberbrottslighet där litteraturen kan sägas ha utvecklats till en distinkt underavdelning sedan Freeman utvecklade sin typologi.

3.1.1 Statsfinansiering

Det har skett en mycket tydlig nedgång i det tidigare mycket vanliga förfarandet att stater ger finansiellt stöd till terroristorganisationer. Forskningen har sedan länge konstaterat att stater som finansieringskälla har minskat i både storlek och betydelse, en nedgång som tog sin början i och med det kalla krigets slut. Denna förändring antas ligga bakom åtminstone en del av terroristorganisationers tydliga diversifiering av både inkomstkällor och överföringsmetoder de senaste årtiondena. ”Tack vare den gradvisa nedgången av statligt stöd” skrev Acharya 2009:

terrorist groups have learned to take advantage of the prevailing political and economic conditions. The opportunities provided by the easing of trans-border mobility, advances in communications technologies and a global financial system networked through electronic information technology have enabled terrorists to raise and move money for their activities across the globe.⁵²

Det avtagande statliga stödet kan dessutom tvinga grupper att bli mer självförsörjande och kan även begränsa deras tillgång till vissa typer av vapen.⁵³ Samtidigt som forskningens intresse för statligt stöd till terrorism har minskat i takt med den empiriska utvecklingen, har intresset ökat för de olika sätt på vilka terrorister försöker ersätta de förlorade intäkterna.⁵⁴ Forskningen erbjuder här en mängd infallsvinklar.

Karlén utförde den första stora N-analysen av avbrutet stöd till väpnade grupper. Han fann dels att en stats beslut att avbryta stöd till en väpnad grupp vanligtvis grundas på det politiska sammanhanget och en brist på etnisk samhörighet mellan givare och mottagare, dels att hot och sanktioner från andra stater förefaller ha liten effekt på givarstater beslut att avbryta stöd.⁵⁵ Testerman har påvisat att när externt stöd till en väpnad grupp upphör riskerar detta att förlänga snarare än förkorta stridigheterna.⁵⁶ Både Karléns och Testermans forskningsresultat har naturligtvis viktiga konsekvenser för att hantera utfallet av avbrutet statsstöd till terrorister. Baylouni och Mullins har påvisat att privata givare till grupper i Syrien har kunnat konkurrera med traditionella statssponsorer och att denna finansiering påverkar

⁵² Arabinda Acharya (2012): 7.

⁵³ Michael Jonsson, Elliot Brennan och Christopher O'Hara (2016).

⁵⁴ Joshua Alexander Geltzer (2011).

⁵⁵ Niklas Karlén (2017).

⁵⁶ Matthew Testerman (2015)

mottagarens strategiska utveckling och politiska val. Baylouni och Mullins menar vidare att detta kan ha en viktig inverkan på framtida globaliseringstrender.⁵⁷

Vissa stater - i synnerhet Syrien och Iran - är alltså aktiva sponsorer av terrorism och ådrar sig fortsatt, om än förminskad, uppmärksamhet från forskarvärlden.⁵⁸ Vad som har lockat mindre uppmärksamhet har varit förhållandet mellan några av monarkierna på Arabiska halvön - i synnerhet Saudiarabien och Qatar (eller deras representanter) - och jihadistiska terroristorganisationer som deltar i kriget i Syrien och Jemen. Journalister och policyexperter har upprepade gånger pekat på dessa relationer⁵⁹ men akademien har varit något mer återhållsam.⁶⁰

Saudiarabien tillsammans med andra gulfmonarkier har dessutom systematiskt och globalt finansierat organisationer och institutioner som återger och propagerar givarens preferens vad gäller islamisk doktrin. Även Iran har ägnat sig åt denna typ av verksamhet. Saudiarabien har varit verksam inom detta område sedan 1960-talet och tros ha investerat cirka 67 miljarder pund på detta under de senaste tre decennierna.⁶¹ Detta har inkluderat pengar för att bygga moskéer, anställa predikanter samt träna och sända missionärer till olika delar av världen. Detta är av synnerlig vikt i frågan om framväxten av salafistisk-jihadistisk terrorism, vilket inkluderar både IS och al-Qaida. Den salafistiska infrastruktur och de institutioner som byggts upp och understötts av framförallt Saudiarabien har upprepade gånger identifierats som fundamental för den radikalism på vilka dessa grupper när sig, likväl som potentiella rekryteringsdepoter för dessa och andra salafistiska-jihadistiska terroristorganisationer. Det är sällan man kan med säkerhet fastställa en direkt koppling mellan statsfinansiering från gulfstaterna och individer som rekryteras till terroristorganisationer, vilket kan förklara varför forskningen - med sin tonvikt på empirisk bevisföring - har varit återhållsam.

Exempel finns dock, till exempel den av Qatar finansierade och i Storbritannien baserade al-Muntada stiftelsen.⁶² Stiftelsen har kopplats till ett antal moskéer där radikaliserings har ägt rum, och från vilka ett antal individer - några med kända kopplingar till IS - har rest till Syrien. Ett exempel är den grupp av unga män från

⁵⁷ Anne Marie Baylouny och Creighton A. Mullins (2017).

⁵⁸ Zeynab Malakoutikhah (2018); Jesse C. Reiff (2018); Marc R. DeVore (2012).

⁵⁹ Se t.ex. Elizabeth Dickinson (2013); Michael Horton (2018); David E Kaplan, "The Saudi connection: how billions in oil money spawned a global terror network". *US News and World Report*. Publicerad 2003-12-03. Hämtad 2018-12-20. <http://www.freerepublic.com/focus/f-news/1035436/posts>.

⁶⁰ Se t.ex. Anne Marie Baylouny & Creighton A. Mullins (2017).

⁶¹ Scott Shane, "Saudis and Extremism: Both the arsonists and the firefighters". *The New York Times*. Publicerad 2016-08-25. Hämtad 2018-12-12. http://www.nytimes.com/2016/08/26/world/middleeast/saudi-arabia-islam.html?_r=0.

⁶² Andrew Gilligan, "How our allies in Kuwait and Qatar funded Islamic State," *Daily Telegraph*. Publicerad 2014-09-06. Hämtad 2018-12-12. <http://www.telegraph.co.uk/news/worldnews/middleeast/kuwait/11077537/How-our-allies-in-Kuwait-and-Qatar-funded-Islamic-State.html>. See also Tom Wilson (2017): 5-6.

Cardiff vars radikaliseringsprocess och beslut att resa till Syrien för att ansluta sig till IS har kunnat kopplas till deras närvaro vid den till Al-Muntada stiftelsen kopplade al-Manar-moskén.⁶³

Enligt en rapport från tyska underrättelsetjänster i december 2016 hade ett antal salafistisk-jihadistiska grupper i Tyskland erhållit finansiering från Saudiarabien, Qatar och Kuwait som ett led i en ”långsiktig strategi för att utöva inflytande.”⁶⁴ Rapporten sägs ha konstaterat att donationerna riktades till ett antal institutioner och individer - skolor, moskéer, predikanter och missionerande (*dawah*) grupper - och ska även ha namngivit ett antal av de organisationer som tillhandahållit pengarna: Sheikh Eid Bin Mohammad al-Thani Charitable Organisation, Muslim World League, och Kuwaiti Revival of Islamic Heritage Society. Den sistnämnda gruppen har förbjudits i flera länder, bland annat i USA, med hänvisning till att den förespråkar extremism.⁶⁵ Rapporten sägs också ha konstaterat att de i gulfmonarkierna baserade givarna har en nära koppling till dessa länders regeringar.⁶⁶

3.1.2 Folkligt stöd

En terroristorganisation behöver folkligt stöd - antingen i hemlandet eller i en diaspora - för att dess kamp och tillvaro ska vara hållbar.⁶⁷ Vare sig det stöd en grupp söker är moraliskt, politiskt eller finansiellt så faciliteras det av en gemensam identitet som kan vara etnisk, politisk eller religiös.⁶⁸ Donationer via välgörenhetsorganisationer och medlemsavgifter har länge utgjort viktiga delar av denna inkomstkälla.⁶⁹

Individer och grupper ger stöd till terroristorganisationer av en mängd olika skäl⁷⁰ och organisationerna söker finansieringskällor på många olika sätt inom ”vänligt sinnade” samhällsgrupper, t.ex. genom insamlingsaktiviteter, större individuella donationer eller mindre individuella bidrag genom välgörenhetsorganisationer, medlemsavgifter och beskattning.⁷¹ Även att ge start-up-kapital till företag från vilka betalningar kan krävas när de väl har börjat gå med vinst är en metod som förekommer. Det är dock viktigt att vara medveten om att individer, grupper och

⁶³ Ibid.

⁶⁴ Lizzie Dearden, “Saudi Arabia and Gulf states ‘support Islamic extremism in Germany’ intelligence report finds”. *The Independent*. Publicerad 2016-12-14. Hämtad 2018-12-12. <http://www.independent.co.uk/news/world/europe/saudi-arabia-gulf-states-fund-islamic-extremism-germany-salafism-wahhabism-qatar-kuwait-islamists-a7473551.html>

⁶⁵ Ibid.

⁶⁶ Ibid.

⁶⁷ Victor Asal och R. William Ayres (2018); Brandon M. Boylan (2015); Stefan Malthaner och Peter Waldmann (2014).

⁶⁸ Christopher Paul (2010); Radha Sarkar och Amar Sarkar (2017).

⁶⁹ Michael Freeman (2011): 470.

⁷⁰ Brandon M. Boylan (2015).

⁷¹ Jeanne K. Giraldo och Harold A. Trinkunas (2007); Phil Williams (2007).

företag ger bidrag till terroristorganisationer på ett ”spektrum av entusiasm” som sträcker sig från frivilliga gåvor till donationer som framtvings genom utpressning, hot, eller socialt tryck.

Freeman gör en åtskillnad mellan ekonomiskt stöd från diasporamiljöer och donationer via välgörenhetsorganisationer. Enligt honom grundas den förra på etniska eller nationella blodsbånd medan den senare inte gör det.⁷² Detta är dock en mycket förenklad uppställning; dels finns det inget som pekar på att etnonationalistiska grupper inte begagnar sig av välgörenhetsorganisationer för insamling och överföring; dels har religiöst betingade organisationer fått både fotfäste och finansiellt stöd i diasporamiljöer i ett stort antal västländer.

Med den globala jihadismens framväxt har stor uppmärksamhet riktats mot islamiska välgörenhetsorganisationer och hur dessa kan utnyttjas för att finansiera terrorism. De har, som Smith påvisat, en potentiellt ”viktig roll i terrorfinansiering.”⁷³ Islamiska välgörenhetsorganisationer betraktas som mycket attraktiva finansieringskällor av terrorister. Enligt Oftedal är anledningen att de hanterar stora summor, varav mycket i kontanter, och dessutom verkar de runt om i världen, ofta i konfliktzoner. Terrorister kan därför använda välgörenhetsorganisationer för att överföra både pengar och personal mellan länder utan att väcka misstankar.⁷⁴

Det kan dessutom konstateras att *zakat*—almsor till nödlidande—har en central roll i den islamiska traditionen. Välgörenhetsorganisationer kan anhålla om *zakat* som sedan överförs antingen direkt till terroristorganisationer eller till områden och projekt som kommer dem till gagn, alternativt som stöd till efterlevande till ”martyrer.” *Zakat* ses av terrorister som en tillgänglig och exploaterbar resurs. Med detta sagt är det viktigt att notera att Oftedal i sin forskning om finansieringen av salafistiska-jihadistiska celler i Västeuropa fann att islamiska välgörenhetsorganisationer ”spelade nära nog ingen som helst roll i den direkta finansieringen av terroristkonspirationerna i Västeuropa. De kan dock ha bidragit indirekt genom att finansiera internationella terroristorganisationer som anordnade de träningsläger och annan infrastruktur av vilka de jihadistiska cellerna i Europa begagnade sig.”⁷⁵

Välgörenhetsorganisationer har framträtt som en synnerligen viktig och för myndigheter och beslutsfattare problematisk inkomstkälla. Frågor om bevis, motiv och straffrättsligt ansvar är nästan undantagslöst mycket komplicerad. Enskilda givare kan t.ex. vara omedvetna om att de donerar till en terroristorganisation. Välgörenhetsorganisationer kan själva samarbeta aktivt med terrorister samtidigt som de vilseför givare, men kan också duperas av terroristerna och därmed vara

⁷² Michael Freeman (2011): 470.

⁷³ Paul J. Smith (2007). Se även Mark Basile (2004).

⁷⁴ Emilie Oftedal (2015): 13.

⁷⁵ Ibid: 7

ovetande om var pengarna hamnar.⁷⁶ Det kan även finnas insiders som omdirigerar pengar utan organisationens vetskap. Även i de fall där välgörenhetsorganisationerna är medvetna om att pengarna skickas till stöd för terrorism är detta ofta inte tillräckligt för fällande domar.⁷⁷ Dessutom försvåras frågan om rättsligt ansvar av det faktum att gåvor kan vara framtvingade.

Oftedal påpekar att ”betydelsen av stöd från välgörenhet beror sannolikt på gruppens karaktär och storlek samt dess geografiska läge.”⁷⁸ I sin rapport konstaterar hon att ”breda extremistiska rörelser som även tillhandahåller sociala tjänster, såsom Hamas och Hizbollah, kan förmodas vara mer sannolika mottagare av direkt välgörenhetsstöd än de små operativa [jihadistiska] celler som är denna studies föremål.”⁷⁹

Det är viktigt att påpeka att den stora majoriteten välgörenhetsinsamlingar i Sverige och annorstädes i Västeuropa till högriskområden som Jemen, Syrien och Kurdistan är laglig. Det är bl.a. just denna legitimitet som gör välgörenhetsorganisationer attraktiva som täckmantel för terrorfinansiering. I detta sammanhang är ett problem att vissa etniska minoriteter ”representeras” utomlands av en terroristorganisation (som t.ex. PKK) som deltar i välgörenhetsinsamling; ett annat problem är legitima sociala och religiösa institutioner som samlar in pengar som indirekt gagnar terrorister i hemlandet. Grupper med en uttalad etniskt och religiös identitet (som t.ex. Hamas) kan dra nytta av detta men kan dessutom hänvisa till religiösa principer som *zaqat*.⁸⁰

3.1.3 Laglig verksamhet

Terroristorganisationer och enskilda terrorister i Europa och annorstädes har finansierats av lagliga inkomster såsom lön för arbete, socialbidrag, affärsverksamhet, lån och gåvor från familj och vänner.⁸¹ De summor som är möjliga att insamla är i allmänhet inte lika stora som inkomster från kriminell verksamhet och dessutom beskattningsbara. All verksamhet som måste bokföras och redovisas för myndigheter medför också risk för upptäckt och åtal. Den uppenbara fördelen med lagliga aktiviteter är dock att de i sig själva föranleder mindre uppmärksamhet från rättsvårdande myndigheter.⁸²

⁷⁶ För mer om denna problemställning, se t.ex. Matthew Levitt (2006). Se vidare Jeroen Gunning (2008); Michael Freeman (2011): 472; FATF (2013)

⁷⁷ Se t.ex. Michael Jonsson och Christian N. Larsson (2009).

⁷⁸ Emilie Oftedal (2015): 13.

⁷⁹ Ibid.

⁸⁰ Michael Jonsson och Christian N. Larson (2009)

⁸¹ Emilie Oftedal (2015) har påvisat hur dessa aktiviteter i olika kombinationer har använts för att finansiera jihadistiska attacker i Europa. Se även profildetaljerna i Emma Webb och Rupert Sutton (2016). För tidigare redovisningar, se t.ex. John Horgan och Max Taylor (1999): 8–9; Michael Jonsson och Svante Cornell (2007).

⁸² Nikos Passas (2007): 9. Se även Richard Gordon (2012).

Under den period som omfattas av denna litteraturöversikt utgörs mycket eller det mesta av forskningen även på detta område av fallstudier som fokuserar på enskilda terrorister eller terroristceller.⁸³ Oftedals rapport om finansieringen av jihadistiska terroristceller i Europa är en av dessa, liksom *Finansiell verksamhet kopplad till personer från Sverige och Danmark som anslöt sig till terrorgrupper i Syrien och Irak under perioden 2013-2016* av Normark, Ranstorp och Ahlin.⁸⁴ Den förra granskar jihadistiska celler som planerat attacker i Västeuropa och den senare granskar det ekonomiska fotavtryck som lämnats av jihadister som rest från Skandinavien för att slåss i Mellanöstern. Det finns dock tydliga likheter mellan de två. Normark et al. fann att deras undersökningsgrupp—individer som rest eller ämnat resa för att gå med i IS—var flitigt engagerade i att samla pengar genom bruk och missbruk av socialbidrag och andra statliga bidrag, i kombination med relativt lågprofilerade brott såsom lån- och kreditkortsbedrägerier, skattebedrägerier, konkursansökningar och falsk bokföring.⁸⁵ Bland Oftedals studiepopulation - 40 jihadistiska terroristceller som har planerat attacker i Europa - fann hon att ”de allra flesta av de cellerna (90%) som studerades var inblandade i inkomstgenererande aktiviteter och hälften av dem var helt självfinansierade” samtidigt som hon konstaterade en ökad tillit ”till inkomst som insamlades lokalt och på laglig väg.”⁸⁶ Denna kombination av lagliga metoder och relativt lågprofilerad (och därmed svårupptäckt) brottslighet tillsammans med den tämligen låga kostnaden för de attacker som planerats—tre fjärdedelar av attackerna kostade mindre än 10 000 US\$—pekar på en enorm utmaning för myndigheter och beslutsfattare vad gäller att förhindra terroristattentat genom att strypa dess finansieringskällor.

Innan insatser mot terrorfinansiering kom igång på allvar efter 11 september-attackerna var det lättare för terroristorganisationer att ägna sig åt laglig affärsverksamhet genom att äga, förvalta eller samarbeta med legitima företag. Internationella regelverk och konventioner, inte minst åtgärder mot penningtvätt, verkar ha slagit hårt mot just denna typ av inkomstkälla. En stor del av forskningen har ägnats åt att undersöka och utvärdera dessa motåtgärder.⁸⁷ Man kan även tillägga att en hel del av tidigare antaganden om terroristers omfattande inblandning i laglig affärsverksamhet kan ha varit felaktig.

⁸³ Se t.ex. Michael Jonsson (2017).

⁸⁴ Magnus Normark, Magnus Ranstorp, och Filip Ahlin (2017).

⁸⁵ Ibid: 28.

⁸⁶ Emilie Oftedal (2015): 3.

⁸⁷ Se t.ex. Oldrich Bures (2010); Marc Parker och Max Taylor (2010); Daniel P. Aldrich (2014); Daniel Detzi och Steven Winkleman (2016); Nicholas Ryder (2018); Ben Scott och Mark McGoldrick (2018).

3.1.4 Brottslig verksamhet

Kopplingen mellan terrorism och brottslig verksamhet är utan tvekan det område som har alstrat det största forskarintresset. Detta återspeglar dels utmaningens svårhetsgrad och omfattning; dels det intensiva intresse från myndigheter och beslutsfattare som ger forskningen sin relevans. Just detta forskningsområde har studerats ingående och från ett antal infallsvinklar.

Ur en terroristorganisations perspektiv kan brottslig verksamhet snabbt generera stora summor pengar och tillåter dem dessutom att undvika den rutinmässiga granskning av tillsynsmyndigheter med vilken laglig finansieringsverksamhet är förknippad. Oftedal noterar att brottslig verksamhet dessutom kan svara mot vissa logistiska behov. Till exempel kan förfälskade dokument såsom pass och visum inte bara säljas utan även användas av terroristerna själva.⁸⁸

Brottslig verksamhet innebär också ett antal mer och mindre uppenbara risker. Detektering av rättsvårdande myndigheter är en tämligen uppenbar risk. Mindre uppenbar—men icke desto mindre verklig—är faran att medlemmar korrumpas och genomgår en ”gangsterisering” (*”gangsterization”*) allt eftersom de blir mer intresserade av finansiell vinning och mindre fokuserade på gruppens politiska eller sociala målsättning.⁸⁹ Detta är ett mångfacetterat problem eftersom korrupcion av individer och undergrupper inom en terroristorganisation nästan oundvikligen leder till en ökad risk för förskingring eller stöld av gruppens tillgångar, av gruppens egna medlemmar.⁹⁰ Rapportering om organiserad brottslighet inom nordirländska paramilitära grupper pekar på en direkt koppling mellan brottsligt engagemang och ledarskapsstrukturer: mindre väl sammanhållna grupper tenderar att i högre grad förlita sig på finansiering genom organiserad brottslighet.⁹¹

Inom forskarvärlden har det länge rått oenighet om förhållandet mellan terrorism och brottslighet.⁹² Schmid hävdade i mitten av 1990-talet att brottslig verksamhet politiseras när den försöker etablera sig mer permanent och att underjordiska politiska grupper ”gangsteriseras” när den finansieras genom brottslig verksamhet. Han menade dock att kopplingarna mellan brottsliga och politiska grupper bygger på ett rationellt egenintresse och är därför självbegränsande: en brottsling motiveras av ekonomisk vinst medan en terrorist motiveras av politisk förändring.⁹³

⁸⁸ Emilie Oftedal (2015): 12.

⁸⁹ Ibid. För begreppet *”gangsterization”* se Alex Schmid (1996):72

⁹⁰ För mer om detta, se Jacob Shapiro (2007).

⁹¹ Se Carina O’Reilly (2014).

⁹² För e översikt, se James J. F. Forest (2012). Se även James A. Piazza och Scott Piazza (2017). För en genomgång av likheter och skillnader mellan terrorism och organiserad brottslighet, se Alex P. Schmid (2018).

⁹³ För detta argument, se Alex P. Schmid (1996).

Makarenko besvarade Schmid med påpekandet att terroristers inblandning i kriminell verksamhet inte är monolitiskt utan äger rum på ett ”konvergens”-spektrum.⁹⁴ Den s.k. konvergensdebatten genomsyrar fortfarande en stor del av forskningen och litteraturen, och frågan är alltså begreppsmässigt kontroversiell.⁹⁵ Med hänvisning till fallstudier av FARC, PKK, Libanesiska Hizbollah, Abu Sayyaf-gruppen i Filippinerna samt nätverken kring IS och al-Qaida hävdade Kojm 2018 att ”det finns inget ’nexus’ mellan de två världarna; de är en och samma.” Han talade om ”övertygande exempel på hur varje aspekt av terroristorganisationer och deras beteende är oskiljbar från kriminell verksamhet” och att ”sammanslagningen av dessa två världar har många konsekvenser för beslutsfattare.”⁹⁶ Värt att notera är att Kojms varning till myndigheter och beslutsfattare gjordes samtidigt som Schmid, i en kommentar till sina egna påståenden från 1996, påpekade att,

Looking at specific organisations like the FARC [...], the PKK [...] Hezbollah [...] or Abu Sayyaf in the Philippines, the advocates of convergence could certainly make a case. However, to generalise from a few prominent examples to an across-the-board convergence theory between the two phenomena was—and still is—an unwarranted exaggeration. Rather, I would argue, these were mainly cases of violent hybrid organisations. Already before 9/11 some of these violent armed groups had developed in-house capabilities in organised crime methods, making them violent hybrid organisations rather than fusions of originally distinct organized crime groups with terrorist groups.⁹⁷

I likaledes skarp kontrast till Kojms påstående pekar O'Reillys rapportering om nordirländska paramilitära grupper på en koppling mellan en grups uppfattning om sitt eget politiska syfte och dess inblandning i brottslig verksamhet. När luften går ur en grups ideologiska förhoppningar och politiska strävanden p.g.a. misslyckanden och marginalisering, kan medlemmar komma att fokusera på vinst och personlig status som substitut för de krossade politiska drömmarna.⁹⁸

Fallstudier är mycket vanliga inom detta område och fokuserar vanligen på en viss grupp, en viss inkomstkälla, eller en kombination av båda.⁹⁹ Större grupper som har en mer synlig och organiserad koppling till brottslig verksamhet - till exempel libanesiska Hizbollah¹⁰⁰ eller FARC i Colombia¹⁰¹ - har naturligtvis fått stor

⁹⁴ Tamara Makarenko (2004).

⁹⁵ Se t.ex. Louise I. Shelley (2018); Michael Miklaucic och Jacqueline Brewer (2013); Liana Eustacia Reyes och Shlomi Dinar (2015); Olli J. Teirilä (2014); John T. Picarelli (2012); Bob Killebrew och Jennifer Bernal (2010); Jean-Charles Brisard och Damien Martinez (2014); Scott Helfstein och John Solomon (2014).

⁹⁶ Christopher A. Kojm (2018): vii.

⁹⁷ Alex P. Schmid (2018): 16-17

⁹⁸ Carina O'Reilly (2014): 52.

⁹⁹ Se t.ex. Isabel Woodford och M. L. R. Smith (2018).

¹⁰⁰ Martin Rudner (2010); Christian Leuprecht, Olivier Walther, David B. Skillicorn och Hillary Ryde-Collins (2017); Matthew Levitt (2013) Boaz Ganor och Miri Halperin Wernli (2013).

¹⁰¹ Thomas R. Cook (2011).

uppmärksamhet. Det finns ett antal värdefulla jämförande studier, t.ex. likhetsgranskningen mellan FARC och rebeller i Myanmar¹⁰² eller mellan FARC och PKK.¹⁰³ Det finns även ett antal studier som har lagt fokus inom en geografisk avgränsning, exempelvis sambandet mellan terrorism och organiserad brottslighet i Västafrika,¹⁰⁴ i Centralasien¹⁰⁵ eller i enskilda länder som Afghanistan.¹⁰⁶ Andra studier har fokuserat på hur specifika varor kan exploateras, såsom olja¹⁰⁷ eller antikviteter och kulturartiklar,¹⁰⁸ eller på ett specifikt modus operandi som människohandel,¹⁰⁹ kidnappning eller narkotikahandel.¹¹⁰

I en bred jämförande studie konstaterar Roy att enligt sammanställda data är resurser och råvaror som är enkla att plundra ("*easily lootable*") en konsekvent destabiliserande faktor och att icke-plundringsbara ("*non-lootable*") resurser och råvaror kan ha en liknande inverkan när obstruktivitet ("*obstructability*") inkluderas som en variabel.¹¹¹ Det har föreslagits att narkotika ska uppfattas som en "plundringsbar" resurs¹¹² och fallstudier av terroristorganisationers inblandning i internationell narkotikahandel är vanligt förekommande.¹¹³

Forskningens uppgift är att utforska och bruka tillgängliga data för att skapa ny (syntetisk) kunskap. Detta skiljer forskningen från t.ex. inlagor från särintressen och aktivistorganisation, vilka kan vara nog så viktiga men har ett annat grundläggande syfte. Ett belysande exempel är Nir Kalron och Andrea Crosta som förefaller ha varit först med att uppmärksamma en påstådd koppling mellan illegal elfenbenshandel och terrorism.¹¹⁴ Efter en arton månader lång hemlig operation - som iscensattes av den miljöaktivistorganisation för vilken Kalron och Crosta arbetade - uppskattade de att Al-Shabaab hade varit inblandad i att smugla cirka tre ton elfenben per månad under perioden 2010-2012 och att gruppen genom detta hade tillskansat sig en genomsnittlig månatlig inkomst på 200 000 dollar. Journalisten Jeffrey Gettleman har också dokumenterat påstådda band mellan elfenbensmugglare och al-Shabaab och Herrens motståndarsarmé (LRA) i Uganda. Även Janjaweedmilisen i Sudan har försökt att använda elfenben som

¹⁰² Michael Jonsson, Elliot Brennan och Christopher O'Hara (2016).

¹⁰³ Vera Eccarius-Kelly (2012).

¹⁰⁴ Vanda Felbab-Brown och James J. F. Forest (2012); Annette Hübschle (2011).

¹⁰⁵ Lawrence P. Markowitz (2017); Liana Eustacia Reyes och Shlomi Dinar (2015); Mariya Y. Omelicheva och Lawrence Markowitz (2018).

¹⁰⁶ James A. Piazza (2012); Ekaterina Stepanova (2012).

¹⁰⁷ Tim Pippard (2010).

¹⁰⁸ Pierre Losson (2017).

¹⁰⁹ Nikita Malik (2017).

¹¹⁰ Stephen F. Pires, Rob T. Guerette och Auzeen Shariati (2017); Richard Philippe Chelin (2018); Joel Hernández (2013); McKenzie O'Brien (2012). Se även Maria Rasmussen (2017).

¹¹¹ Vita Roy (2018). Jfr. Michael L. Ross (2003): 47-70.

¹¹² Paul Collier (2000); Phillipe Le Billon (2001).

¹¹³ Victor Asal, Kathleen Deloughery och Brian J. Phillips (2012); Mirella van Dun (2017); Daren G. Fisher och Alexander A. Meitus (2017); Susan Virginia Norman (2018).

¹¹⁴ Nir Kalron och Andrea Crosta (2013). Se även Andrea Crosta och Kimberly Sutherland (2016).

finansieringskälla.¹¹⁵ En rapport från FN:s miljöprogram UNEP ifrågasatte dock aktivisternas forskningsresultat, även om rapportens författare inte framlade några motbevis. Istället förklarade rapporten helt enkelt vad man med vet med säkerhet: att al-Shabaabs huvudsakliga inkomstkällor är utpressning, smuggling av kol och överföringar från utlandsboende landsmän.¹¹⁶ Ytterligare forskning av Maguire och Haenlein¹¹⁷ och Duffy¹¹⁸ ifrågasatte också Kalrons och Crostas påståenden och menade att ytterligare forskning är nödvändig för att med säkerhet kunna fastställa omfattningen av al-Shabaab och andra terroristers inblandning i elfenbenshandeln.

3.1.5 Cyberbrottslighet

Utvecklingen inom informations- och kommunikationsteknik har skapat nya möjligheter till ekonomiska framsteg men också givit upphov till rädslan att även terrorister och kriminella ska anamma desamma.¹¹⁹ Även om det finns tecken på att terrorister i allt större utsträckning är inblandade i cyberbrott för att finansiera sin verksamhet (cyber som överföringsinstrument behandlas i följande avsnitt) har forskarvärlden en mycket begränsad tillgång till tillförlitliga empiriska data och följaktligen är litteraturen av tämligen begränsat värde.¹²⁰ Mycket eller det mesta av vad som har publicerats på cyberområdet fokuserar på cyber som överföringsinstrument eller som del av myndigheters motinsatser (särskilt inom ramen för penningtvätt). Befintlig akademisk forskning av faktiskt värde bygger på ganska blygsamma empiriska data och handlar framförallt om identitetsstöld och kreditkortsbedrägerier.¹²¹ Rapporten återkommer till detta nedan.

Det finns en spekulativ tendens inom denna del av litteraturen och det är inte ovanligt att hypoteser framställs om hur en viss terroristorganisation kan förväntas bli (eller antas vara) aktiv inom avancerad cyberbrottslighet med hänvisning till robusta cyberfunktioner på andra områden. Exempelvis utvecklar Siers hypoteser om hur libanesiska Hizbollah kan tänkas utnyttja ransomware-attacker för finansiering - samtidigt som hon vidgår att ”det finns inga faktiska åtal eller tillgängliga utredningar som direkt pekar på att Hizbollah bedriver brottslig verksamhet i cyberrymden.”¹²² En grups kapacitet till informations- och

¹¹⁵ Jeffrey Gettleman. ”Elephants Dying in Epic Frenzy as Ivory Fuels Wars and Profits”. *New York Times*. Publicerad 2012-09-03. Hämtad 2018-12-18.

<https://www.nytimes.com/2012/09/04/world/africa/africas-elephants-are-being-slaughtered-in-poaching-frenzy.html>

¹¹⁶ Christian Nellemann, Rune Henriksen, Patricia Raxter, Neville Ash, Elizabeth Mrema, och Riccardo Pravettoni (2014).

¹¹⁷ Tom Maguire och Cathy Haenlein (2015).

¹¹⁸ Rosaleen Duffy (2014).

¹¹⁹ Andrew Zerzan (2010).

¹²⁰ Se t.ex. Thomas J. Holt (2012); Michael Jacobson (2010).

¹²¹ Se t.ex. Emilie Oftedal (2015).

¹²² Rhea D. Siers (2018): 153.

propagandaverksamhet i cyberrymden får inte utan vidare tas som tecken på helt andra kapaciteter och intentioner.

Tankesmedjor och idéburna forskningscentra har varit aktiva inom detta forskningsområde. Till exempel har Henry Jackson Society's Centre for the Response to Radicalization and Terrorism givit ut ett antal rapporter som behandlar olika aspekter av terrorfinansiering, inklusive teknik och kryptovaluta.¹²³ Tillgängliga data är begränsade och slutsatserna tidvis spekulativa men i likhet med Kalron och Crostas forskning är avsikten att påverka myndigheters, beslutsfattares och akademikers intressen. För de idéburna tankesmedjorna är det empiriska materialets gleshet ett mindre problem än det är i den renodlade akademiska världen; syftet är påverkan snarare än forskning.¹²⁴

Konkreta uttalanden om omfattningen av terroristers inblandning i brottslig verksamhet - traditionell såväl som högteknologisk - måste sägas bygga på spekulationer snarare än empirisk bevisföring. Det är dock ett faktum att det minskade stödet från statssponsorer har tvingat terrorister att hitta alternativa inkomstkällor samtidigt som mer stringenta internationella och nationella regelverk har framtingat behovet att finna nya (eller gamla) metoder för att överföra tillgångarna.¹²⁵ Framväxten av sofistikerade och nära sammankopplade illegala ekonomiska globala nätverk har skapat nya möjligheter att insamla, förvara och överföra tillgångar, även om framtiden måste utvisa graden till vilken terrorister anammar dessa nya möjligheter.

¹²³ Nikita Malik (2018).

¹²⁴ FATF - APG (2018): passim, i synnerhet 14-16.

¹²⁵ Emilie Oftedal (2015): 12. Se även Ilias Bantekas (2003).

4 Överföring av tillgångar: *hawala* och kryptovaluta

Freeman och Ruehsen har hävdad att forskare och politiker har en tendens att fokusera ”antingen på terrorfinansierings källor eller på sådant som terrorister spenderar sina pengar på” samtidigt som de försummar frågan om ”hur terrorister överför pengar och hur detta kan förhindras.”¹²⁶ Terrorister har alltid behov av att kunna överföra pengar på ett säkert sätt, undantaget de celler som själva planerar, genomför och finansierar en attack lokalt. Freeman och Ruehsens kritik har idag förlorat sin relevans: forskare, men även myndigheter och beslutsfattare, har lagt ner stor energi på att försöka förstå hur terrorister förflyttar sina tillgångar.

I detta sammanhang har *hawala* – ett system för överföring av tillgångar som bygger på heder i stället för kontanter eller växlar – fått stor uppmärksamhet. *Hawala* bygger på att en mellanhand (en s.k. *hawaladar*) på avsändarsidan kontaktar en mellanhand på mottagarsidan, ber att ett visst belopp ska betalas ut till mottagaren samtidigt som han går i god för att tillgångarna finns tillgängliga för reglering av skulden vid senare tillfälle. Hanteringen - som har förekommit sedan 700-talet och ingår i islamisk tradition - är mycket svår för myndigheter att övervaka och reglera.

Enligt Freeman och Ruehsen är de sex vanligaste överföringsmetoderna ”cash couriers,” *hawala* och liknande informella överföringssystem, betaltjänst-leverantörer (t.ex. Western Union), banktransaktioner, falska faktureringar och högvärdiga varor (t.ex. guld).¹²⁷ Alla dessa överföringsmetoder användes av al-Qaida inför och efter 11 september-attackerna. I sin mästerliga översikt av tillgängliga data och forskning kring terrorfinansiering konstaterar Ryder att befintliga belägg för al-Qaidas breda spektrum av finansierings- och överföringsmetoder står i bjärt kontrast till den tidigare vedertagna hypotesen att al-Qaida var ”starkt beroende av Osama bin Ladens personliga tillgångar.”¹²⁸ Vidare, enligt 11 september-kommissionens rapport,

Al Qaeda has demonstrated the ability, both before and after 9/11, to raise money from many different sources, typically using a cadre of financial facilitators, and to move this money through its organization by a variety of conduits, including hawaladars (see the discussion of halawas [sic], below), couriers, and financial institutions. These sources and conduits are resilient, redundant, and difficult to detect.¹²⁹

¹²⁶ Michael Freeman och Moyara Ruehsen (2013): 5.

¹²⁷ Ibid: passim.

¹²⁸ Nicholas Ryder (2015): 150. Se även W.A. Tupman (2009).

¹²⁹ Roth, John, Douglas Greenburg, och Serena B. Wille (2004): 17.

Denna skara finansiella ”facilitatörer” är fortfarande en viktig del inom både IS:s och al-Qaidas nätverk. De kan vara särskilt viktiga för myndigheter att fokusera på eftersom de har en central funktion i nätverken för insamling, överföring och utbetalning av medel. I och med denna funktion besitter de ett kontaktnät bestående av både givare och mottagare. Att rikta åtgärder mot dessa facilitatörer kan därför vara ett effektivt sätt att direkt obstruera finansieringskanalerna. Dessutom finns det exempel på att sådana facilitatörer ägnar sig åt regelrätt bokföring vilket gör dem till en potentiellt viktig underrättelsekälla i både givar- och mottagarländer.¹³⁰

Aliu, Bektashi, Sahiti och Sahiti har hävdade att ”för terroristorganisationer, till skillnad från kriminella organisationer, är behovet av att utbetala pengar större än behovet av att insamla dem.”¹³¹ De menar därför att terrorister ”ständigt försöker finna nya metoder för att överföra medel och förbättra befintliga metoder, med undvikande av upptäckt som det yttersta målet.”¹³² Vidare säger de att terrorister ”har utvecklat fler metoder för att identifiera finansiella överföringar världen över.”¹³³ Samtidigt som det ter sig självklart att terrorister vill undvika upptäckt av deras finansiella fotspår så är det svårt att se hur det är möjligt - begreppsmässigt och praktiskt - att frikoppla behovet av betala ut pengar från behovet att förvärva pengar. Det är i sammanhanget viktigt att ha i åtanke att det faktum att terrorister har ett intresse av att identifiera och bevaka nya överföringsmetoder inte är samma sak som att de faktiskt använder eller kommer att använda dessa metoder. Freeman och Ruehsen har påpekat att faktorer såsom volym, risk, bekvämlighet, enkelhet, kostnader och hastighet är av avgörande betydelse för terrorfinansiering.¹³⁴ Dessutom måste spekulationer om innovation inom terrorfinansiering ställas mot observationen ovan, att terrorister i grund och botten är riskobenägna och kan förväntas föredra metoder för införskaffning och överföring av tillgångar som redan använts - av dem själva eller andra - och befunnits vara säkra och svårupptäckta.

Det är av denna anledning som t.ex. al-Qaidas nyttjande av *hawala* för överföring av tillgångar har varit så omfattande. Organisationens finansieringsformer kom tidigt att förknippas med *hawala*¹³⁵ och även med ett förlitande på guld som en överförbar tillgång.¹³⁶ Kanske på grund av tendenser inom terrorismforskningen generellt har litteraturen om *hawala* lutat åt att vara alltför deterministisk i resonemangen kring den komplexa sociokulturella verklighet som underbygger

¹³⁰ Se Michael Jonsson och Klas Kärrstrand (2007); Michael Jonsson (2010).

¹³¹ Muhamet Aliu, Mejdi Bektashi, Arben Sahiti och Arbana Sahiti (2017), med hänvisning till Arabinda Acharya (2012).

¹³² Ibid., med hänvisning till J. Gómez (2010).

¹³³ Ibid., med hänvisning till Hamed Tofangsz (2015).

¹³⁴ Michael Freeman och Moyara Ruehsen (2013): 6–7.

¹³⁵ Se t.ex. Rensselaer Lee (2002): 19.

¹³⁶ Clive Walker (2011): 151, med hänvisning till ”Al-Qaeda gold moved to Sudan”. BBC News. Publicerad 2002-09-04. Hämtad 2018-12-18 http://news.bbc.co.uk/2/hi/middle_east/2233989.stm

och omger hantverket. Bilden av *hawala* som en ”terrorfinansieringsmetod” växte sig så stark¹³⁷ att vissa forskare har varnat för de negativa effekterna av att överbetona de kriminella tillämpningarna av *hawala*.¹³⁸ Det bör påpekas att Oftedals studie inte finner några bevis för att *hawala* skulle ha spelat någon ”direkt roll i finansieringen av operativa terroristceller i Västeuropa.”¹³⁹

Andra experter har pekat på en ökande betydelse för överföringsmetoder som ligger i den motsatta änden av det teknologiska spektrumet¹⁴⁰ inklusive kryptovaluta.¹⁴¹ ”Kryptovaluta och *hawala*-överföringar kan båda användas för lagliga ändamål, men deras anonymitet och decentralisering gör dem attraktiva i finansieringen av illegala verksamheter.”¹⁴² Som påpekats ovan har terroristers inblandning i cyberkriminalitet alstrat förvånansvärt lite forskning. Man kan förmoda att forskningsläget ändras när (eller om) terrorister finner att högteknologiska metoder är ändamålsenliga och säkra, och när tillförlitlig empiri blir tillgänglig. En expert har pekat på den pragmatism som genomsyrar terroristorganisationer:

Some argue that, regardless of improved technology, Bitcoin donations will continue to have little impact on terrorists’ revenue because most groups fund their operations primarily through a combination of charities, extortion, taxing the territory they control, or state sponsorship. As groups like the Islamic State lose territory in Iraq and Syria, however, they will be forced to find alternatives and focus on generating more foreign investment from individuals or front charities—payments that cryptocurrencies are well-suited to facilitate.”¹⁴³

Även om detta kan låta logiskt så är det icke desto mindre en gissning. För att kunna dra nytta av t.ex. kryptovaluta behöver terrorister utveckla eller värva en rad nya kompetenser och därmed exponera sig för en rad nya hot och sårbarheter.

4.1 Penningtvätt och den formella ekonomin

Penningtvätt har identifierats som ”ett av de största hindren för att upprätthålla ett effektivt fungerande internationellt finansiellt system.”¹⁴⁴ Terrorister har ägnat sig åt traditionell penningtvätt - olagligt förtjänade pengar som överförs på sätt som

¹³⁷ För en diskussion, se Friedrich G. Schneider (2010): 19-21.

¹³⁸ Thomas Viles (2008). För ytterligare diskussion om *hawala* och terrorfinansiering, se t.ex. Alexander Lascaux (2015); Bakhyt Moldatjaevich Nurgaliyev, Kanat Sametovich Lakbayev, Alexey Vladimirovich Boretsky och Aiman Kudaibergenovna Kussainova (2015); Dulce M. Redín, Reyes Calderón och Ignacio Ferrero (2014).

¹³⁹ Emilie Oftedal (2015): 3.

¹⁴⁰ Michael Jacobson (2010); Paul Carroll och James Windle (2018).

¹⁴¹ Iwa Salami (2017) Ahmad Helmi Hasbi och Remy Mahzam (2018); Joshua Baron, Angela O'Mahony, David Manheim, och Cynthia Dion-Schwarz (2015).

¹⁴² Olivia McCoy, ”Bitcoin for bombs”. Council on Foreign Relations Blog. Publicerad 2017-08-17. Hämtad 2018-12-17. <https://www.cfr.org/blog/bitcoin-bombs>

¹⁴³ Ibid.

¹⁴⁴ Bonnie Buchanan, (2014).

gör ett de förefaller vara lagligen förtjänade - men har ett mycket större behov av vad som har kallats ”omvänd penningtvätt”; lagligt förtjänade pengar som överförs för användning i olagliga aktiviteter utan att synliggöra givarens koppling till mottagaren.¹⁴⁵ Omvänd penningtvätt kan ingå som ett led i överföring av tillgångar från ett land till ett annat men är särskilt viktigt när pengar insamlas, överförs och används inom en och samma nationella jurisdiktion. I sådana fall är givarens förmåga att dölja pengarnas slutmål direkt kopplad till dennes fortsatta verksamhet.

Myndigheter och internationella organisationers fokus på att bekämpa terrorfinansiering genom regleringar av det internationella banksystemet har tvivelsutan slagit mot terroristers möjligheter att verka inom den formella finanssektorn. Huruvida detta väsentligen har nedsatt deras förmåga att samla in och överföra tillgångar eller bara tvingat dem att skifta metoder är fortfarande en öppen fråga. I varje fall har insatser mot penningtvätt - vare sig de är specifikt inriktade på terrorfinansiering eller inte - genererat rikligt med empiriska data och därmed möjliggjort ett antal välgrundade forskarstudier.¹⁴⁶ Man kan åtminstone uppställa som hypotes att IS ansträngningar för att undvika formella finansiella system pekar på att insatser mot penningtvätt och andra ansträngningar för att reglera och övervaka den formella finanssektorn är ett tecken på att den gjorts mindre attraktiv för terrorister.

¹⁴⁵ För en kort diskussion, se Jodi Vittori (2011): 49-50.

¹⁴⁶ Se t.ex. Muhammad Usman Kemal (2014); Malcolm Campbell-Verduyn (2018); Mei, D.X., Ye, Y.Y. och Gao, Z.G. (2014); Aimen Dean, Edwina Thompson och Tom Keatinge (2013).

5 IS och dess finanser

IS:s uppgång och territoriella fall har haft långtgående konsekvenser för terrorfinansieringen som hantverk och för myndigheters, beslutfattares och forskarvärldens förståelse av utmaningens komplexitet.¹⁴⁷ Enligt *The Economist* genererade organisationen över 6 miljarder dollar när den kontrollerade som mest territorium år 2015 och personer inom organisationens ledarskap tros ha lyckats smugla ut runt 400 miljoner dollar efter att krigslyckan vände.¹⁴⁸ Clarke påpekar att ”detta föranleder frågan: i verkligheten efter 11 september-attackerna, med stater och den privata sektorn mer medvetna än någonsin om vikten av att motverka terrorfinansiering, hur kunde ISIS samla ihop en så stor krigskassa?”¹⁴⁹ Clarke själv föreslår att detta delvis har berott på att ”ISIS skiljer sig från tidigare terroristorganisationer eftersom det territorium det kontrollerade erbjöd extremt lönsamma tillgångar, till exempel olja, och en förnybar finansieringskälla i form av en skattepliktig befolkning.”¹⁵⁰ IS gjorde sig oberoende av externa finansiärer som skulle kunna använda pengar som påtryckningsmedel, vilket ökade organisationens motståndskraft mot traditionella metoder och instrument för att motverka terrorfinansiering.

Även om siffrorna från *The Economist* inte kan antas vara exakta så kan man med säkerhet säga att IS uppnådde ekonomisk självförsörjning genom att exploatera de energitillgångar, affärsverksamheter, jordbruk, kommersiella tillgångar och mänskliga resurser under dess kontroll i Syrien och Irak. Dessutom inlemmade IS i sin organisation ett antal kriminella smugglingsnätverk aktiva i Syrien och Irak - och över den syrisk-irakiska gränsen - och ”byråkratiserade” och tjänade pengar på dessa smugglingsprocesser.¹⁵¹

Det Parisbaserade Centre for Analysis of Terrorism uppskattade IS:s intäkter 2015 till 2,435 miljoner dollar, varav en större andel genererades genom utpressning än genom oljeförsäljning.¹⁵² I en rapport från maj 2016 menade de att IS:s ekonomiska modell - självförsörjning och diversifierade resurser genom territoriell kontroll - saknar motstycke bland terroristorganisationer och att dess diversifiering och goda anpassningsförmåga låg till grund för dess förmåga att behålla en hög

¹⁴⁷ Se Colin P. Clarke, Kimberly Jackson, Patrick B. Johnston, Eric Robinson och Howard J. Shatz (2017); Patrick B. Johnston (2014); Seth G. Jones (2015); Keith Crane (2015). Se även Nicholas Ryder (2018).

¹⁴⁸ ”Islamic State Has Been Stashing Millions of Dollars in Iraq and Abroad,” *The Economist*. Publicerad 2018-02-22. Hämtad 2018-12-21. <https://www.economist.com/middle-east-and-africa/2018/02/22/islamic-state-has-been-stashing-millions-of-dollars-in-iraq-and-abroad>. Se även Michael Jonsson (2015).

¹⁴⁹ Colin P. Clarke (2018): 1.

¹⁵⁰ *Ibid*: 4.

¹⁵¹ Ludovico Carlino (2017).

¹⁵² Laurence Bindner och Gabriel Poirot (2016).

resursnivå.¹⁵³ Det är snarare så att IS:s framgång har varit extraordinär (åtminstone när det gäller internationellt genomslag) men att de från början vinnlade sig om att erövra strategiskt viktiga tillgångar i syfte att förbättra sin politiska och ekonomiska position är långt ifrån unikt eller nytt. Tvärtom är det praktiskt taget ett krav för en terroristorganisation som också är en rebellrörelse; liknande taktik har utövats av t.ex. PKK, LTTE eller FARC.

Dessutom förefaller IS:s förvaltning av sina territoriella resurser ha varit ohållbar på längre sikt. Snarare än en stigande ekonomisk maktfaktor fungerade IS som en parasit på ett alltmer utarmat territorium med en alltmer utarmad befolkning. Mellan mitten av 2015 och mars 2016 föll IS:s månatliga intäkter från cirka 80 miljoner dollar till cirka 56 miljoner dollar.¹⁵⁴ Under denna period intensifierades attackerna på IS:s energirelaterade produktion - inklusive flygbombningar av nästan samtliga IS:s oljefält - vilket resulterade i en minskad oljeproduktion, från 33 000 fat per dag till 21 000 fat.¹⁵⁵ I juni 2017 hade IS förlorat mer än 60 procent av sitt territorium och 80 procent av sina inkomster. Intäkterna från beskattning och konfiskering hade sjunkit med 95 procent och den månatliga intäkten från oljeproduktion med genomsnittliga 88 procent. En RAND-rapport från 2017 uppskattar att IS:s styre förknippades med en 80-procentig reduktion av urban elförbrukningen i Irak (61 procent i Syrien); en 23-procentig tillbakagång av BNP i kalifatets städer; en 36-procentig minskning av städernas befolkning; och upp till 20 procents reduktion av jordbruksproduktionen.¹⁵⁶ Denna konjunktur var långt ifrån hållbar och den självbild som IS spred i sin propaganda - om ett rikt land med bottenlösa tillgångar och en lysande ekonomisk framtid - var sanningens absoluta motsats.

I samma RAND-rapport konstateras att IS återinvesterade endast en mycket begränsad andel av sin inkomst i "kalifatets" lokala ekonomier. Detta förklarar till viss del den usla ekonomiska konjunkturen. Att stora delar av inkomsten inte återinvesterades innebar dessutom att en okänd men betydande andel av organisationens resurser omdirigerades för att användas i andra syften. Detta föranleder naturligtvis frågan: var har pengarna tagit vägen och till vilket syfte är de ämnade? En möjlighet är att de används för att stödja jihadistiska rörelser vars ideologi och syften sammanfaller med IS:s egna. I oktober 2017 meddelade chefen för den filippinska försvarsmakten att man avslöjat en donation från IS på minst 1,5 miljoner dollar till en militant jihadistisk milisallians som var i färd med att belägra staden Marawi.¹⁵⁷ Carlino framhåller att, förutom donationer till

¹⁵³ Ibid.

¹⁵⁴ Ludovico Carlino (2017).

¹⁵⁵ Ibid.

¹⁵⁶ Robinson, Eric, Daniel Egel, Patrick B. Johnston, Sean Mann, Alexander D. Rothenberg, och David Stebbins (2017).

¹⁵⁷ Jim Gomez, "Año: ISIS sent at least \$1.5 million to fund Marawi siege". *The Philippine Star*. Publicerad 2017-10-23. Hämtad 2019-01-15.

jihadistiska militanta rörelser kan IS antas ha lagt pengarna på hög för att finansiera sin egen framtida verksamhet.¹⁵⁸

Efter IS:s nederlag vid al-Bukamal förefaller organisationens strategiska prioriteringar vara att a) utöva gerillakrig i Syrien och Irak; b) etablera kontroll över ett annat instabilt/laglost territorium—inte nödvändigtvis i Mellanöstern; och c) upprätthålla sitt globala nätverk av jihadistiska underavdelningar och samarbetspartners. En stor utmaning för IS centralt - i synnerhet om organisationen faktiskt förfogar över en så betydande krigskassa som en del bedömare hävdar - ligger i att finna säkra och effektiva sätt att förvara och överföra sina redan insamlade tillgångar.

5.1 IS, al-Qaida och Västeuropa

Litteraturen uppvisar ett besynnerligt underskott på forskning om terrorfinansiering i Västeuropa.¹⁵⁹ Detta är problematiskt bl.a. eftersom ett antal inflytelserika radikala islamistiska predikanter uttalat stöd för kriminella aktiviteter riktade mot icke-muslimer i syfte att finansiera jihad.¹⁶⁰

Loretta Napoleoni har länge hävdat att brottslig verksamhet är den största finansieringskällan för europeisk jihadistisk terrorism och en del nyare forskning har gjort liknande påståenden om jihadistiska nätverk (och alla andra terroristorganisationer) som stora och/eller sofistikerade brottsliga företag.¹⁶¹ Sådana påståenden grundas icke sällan på något annat än verifierbara empiriska data och uppvisar ofta sensationalistiska drag. Ett exempel är Lals bidrag om IS:s och al-Qaidas brottsliga verksamhet, ett antal kategoriska påståenden om de två organisationernas inblandning i narkotikahandel görs och varje angiven källhänvisning är en nyhetsartikel och ingen relevant verifierbar empiri anförs.¹⁶² Detta är naturligtvis ett problem för forskningens tillförlitlighet.

IS:s tillvägagångssätt för att finansiera attacker i väst utgör en utmaning. Både IS och al-Qaida är stora och resurskrävande terroristnätverk till vilka är knutna små, kostnadseffektiva och till stor del (eller huvudsakligen) självfinansierade celler som utför specifika attacker. Detta har varit en medveten ansats av IS men mindre avsiktligt inom al-Qaida. I båda fallen kräver emellertid detta ett dubbelt fokus av myndigheter och beslutsfattare: metoderna och mekanismerna för att insamla och

<https://www.philstar.com/headlines/2017/10/24/1752096/ao-isis-sent-least-15-million-fund-marawi-siege>.

¹⁵⁸ Ludovico Carlino (2017).

¹⁵⁹ Se dock Rajan Basra och Peter R. Neumann (2017).

¹⁶⁰ Emilie Oftedal (2015): 12, med hänvisning till Anwar al-Awlaki, "The Ruling on Dispossessing the Disbelievers' Wealth in Dar Al-Harb". *Inspire* No. 59 (2010).

¹⁶¹ Se t.ex. Loretta Napoleoni (2007; 2011). Se även Kimberley T Thachuk och Rollie Lal, reds (2018).

¹⁶² Rollie Lal (2018): 51-56.

överföra de stora belopp som krävs för centralorganisationernas driftskostnader skiljer sig väsentligen från vad som krävs för att insamla de mindre summor som krävs för att utföra specifika attentat. Även om det är möjligt för myndigheter att detektera och rubba de större finansieringsströmmarna ger litteraturen vid handen att det är mycket svårare att upptäcka och förhindra finansieringen av mindre celler, ”ensamagerande” och specifika attentat. Samtidigt är det också svårare för mindre celler eller ensamagerande utan tillgång till de större finansieringsströmmarna att planera och genomföra mer komplexa operationer.¹⁶³

Ranstorp har pekat på vad han kallar ”mikrofinansiering av kalifatet” varigenom organisationen drar nytta av lokala jihadisters inblandning i olika typer av bedrägerier, stölder och annan mindre grov brottslighet.¹⁶⁴ Detta har visat sig vara ett tämligen systematiskt tillvägagångssätt, liksom IS:s ansträngningar att rekrytera individer som redan är kriminellt belastade.¹⁶⁵ I en svensk studie från 2018 om kopplingar mellan brottslighet och våldsbejakande extremism undersöktes 15 244 individers anmärkningar i brotts- och misstankeregistren. Av de olika grupper som granskades¹⁶⁶ fann man att individer kopplade till maffia och islamistisk extremism uppvisade störst andel av inblandning i ekonomisk brottslighet.¹⁶⁷

Här kan det vara lämpligt att dela in de salafistist-jihadistiska terroristerna i två underkategorier: de som avser att resa till Mellanöstern för att ansluta sig till en grupp som ”resande stridande” och de som avser att genomföra en terroristattack mot mål i väst.

I Sverige har den tidigare kategorin minskat i antal sedan 2015. En studie från Försvarshögskolan konstaterar att de finansiella indikatorerna för resande stridande vanligtvis inkluderar ansökningar om olika typer av lån; ansökningar om kreditkort som kan användas för kontantuttag; kontantuttag i områden som angränsar ett konfliktområde; insamling av mindre belopp från ett flertal konton; ovanligt hög kontoaktivitet; köp av resebiljetter till gränsområden eller resor som passerar gränsområden; inköp av förbetalda SIM-kort eller kontantkort till mobiltelefoner; inköp av friluftsutrustning; samt hyra och leasing av specifika fordonsmodeller.¹⁶⁸ Studien pekar på att svenska och danska resande stridande

¹⁶³ Se t.ex. fallstudierna i Emilie Oftedal 2015).

¹⁶⁴ Magnus Ranstorp (2016).

¹⁶⁵ Se Emma Webb och Rupert Sutton (2016).

¹⁶⁶ Kategorierna är nätverk, partiella organisationer, gatugång, MC-gång, mafia, fotbollsfirmer, islamister, autonoma, vit makt, samt andra extremister. För rapporten i sin helhet, se Amir Rostami, Hernan Mondani, Christoffer Carlsson, Joakim Sturup, Jerzy Sarnecki, och Christofer Edling (2018).

¹⁶⁷ Ibid., p. 48.

¹⁶⁸ Magnus Normark, Magnus Ranstorp, och Filip Ahlin (2017): 13, med hänvisning till a) AUSTRAC, ”Methodologies Brief 01 – Building a profile: Financial characteristics associated with known Foreign Terrorist Fighters and supporters”. Publicerad december 2015. Hämtad 2019-01-20. <http://www.austrac.gov.au/building-profile-financial-characteristics-associated-known-fff>

uppvisar finansiella mönster som kan beskrivas som variationer på detta tema som utnyttjar respektive stats svagheter. I Danmark, där det är relativt lätt att etablera företag, har kredit- och momsbedrägerier varit en viktig faktor. I Sverige, där det är relativt lätt att få statliga bidrag, har bidragsbedrägerier varit en viktig faktor. Bland svenska resande stridande uppskattas cirka 70 procent ha en ”ordnad ekonomi” på låginkomstnivå. 40-45 procent har erhållit inkomst från anställning men nästan samtliga har fått socialbidrag, framförallt bostadsbidrag, underhållsbidrag och de barnbidrag och föräldrapenningar som ges till alla föräldrar i Sverige.¹⁶⁹ Lån för att studera utomlands - som är svåra att övervaka - har varit ett annat sätt att skaffa pengar, så även online-insamlingar. Försvårshögskolans rapport konstaterar att,

det finns en variation inom gruppen resande stridande avseende hur de hanterar pengar och i vilken utsträckning som banksystemet utnyttjas. Skillnader mellan olika individer i detta avseende kan bland annat baseras på skillnader mellan etnicitet och kulturella traditioner. Det går därför inte att betrakta resande stridande som en homogen grupp avseende finansiella transaktioner och beteenden.¹⁷⁰

Ytterligare en viktig observation är att de som avsett resa utomlands för att begå terrorbrott efter 2015 är färre till antalet men ”lämnar avsevärt färre finansiella spår innan och under resandeperioden än vad som var fallet under perioden 2013 till 2014.”¹⁷¹ Detta kan bero på ökad insikt om att dessa fotspår är ett fokus för de myndigheter som försöker detektera och förhindra avresan. Det kan också vara ett led i att skapa förutsättningar för ett eventuellt återvändande till Sverige utan övertrasserade konton och återkrav på från banker och myndigheter.¹⁷² Anledning till den ökade försiktigheten kan vara nog så viktig, men i vilket fall, konstaterar rapporten, ”resande stridande har förändrat sitt beteende på ett sätt som gör det avsevärt mycket svårare för nationella aktörer att identifiera dessa personer före och under resandeperioden. Detta gäller inte minst utifrån de finansiella spår de avger.”¹⁷³

När det gäller terrorister som avser att genomföra attacker i Västeuropa finner man liknande mönster och svårigheter. I Oftedals studie fick 73 procent av de 40 salafist-jihadistiska cellerna sin inkomst från laglig verksamhet. Den vanligaste källan var medlemmarnas egna löner och besparingar, följt av olaglig handel med narkotika, vapen, andra varor, samt stöld och rån. Endast 25 procent av cellerna i Oftedals studie erhöll stöd från internationella terroristnätverk. De flesta jihadist-celler i Europa befanns insamla sina egna resurser och nästan hälften har varit helt

fts#keyindicators; b) FINTRAC, ”Common indicators”. Hämtad 2019-01-20. <http://www.fintrac-canafe.gc.ca/msb-esm/reportsdeclarations/suspicious-douteuses/com-eng.asp>

¹⁶⁹ Magnus Normark, Magnus Ranstorp, och Filip Ahlin (2017): 17-18.

¹⁷⁰ Ibid: 26.

¹⁷¹ Ibid: 15.

¹⁷² Ibid: 15-16.

¹⁷³ Ibid: 43.

självfinansierade. Dessutom, som nämnts ovan, bekräftar Oftedals rapport att de attentat som dessa celler planerade och/eller genomförd var förhållandevis billiga: tre fjärdedelar av attentaten uppskattas ha kostat mindre än 10 000 dollar.

Samtidigt som internationella terroristnätverks finansiering av operativa celler i väst har minskat har dessa cellers förmåga att självfinansiera sin verksamhet ökat. I motsats till hypotesen som slagit rot i en stor del av litteraturen - att organiserad brottslighet "har blivit ett viktigt och nästan allestädes närvarande verktyg för terrorister"¹⁷⁴ - har Oftedal visat på

a marked increase in legal activities. Many European terrorist cells now raise the necessary funds through methods that are difficult to identify as being related to terrorism. Few of their financial activities are in themselves suspicious or spectacular. Unless the individuals in such self-financed cells are already under surveillance for some other reason, their financial transactions are unlikely to raise red flags.¹⁷⁵

¹⁷⁴ Phil Williams (2007): 83.

¹⁷⁵ Emilie Oftedal (2015): 45.

6 ”Billig terrorism”

Det har länge pågått en debatt om ”billig terrorism” och dess konsekvenser för myndigheters motåtgärder.¹⁷⁶ En konsekvens av detta fenomen har sagts vara att de små belopp som terrorister behöver för att begå attentat gör det nära nog omöjligt för myndigheter att detektera och stoppa flödet.

Förvisso äger det sin riktighet att samtidigt som kostnaderna för att upprätthålla en terroristorganisation kan vara betydande - beroende på organisationens storlek, infrastruktur, personalkostnader, materielkostnader och så vidare - visar forskningen att kostnaderna för enskilda terroristoperationer är relativt små. Detta är problematiskt för både myndigheter och forskare:

Tracking terrorist financial transactions seems more difficult than following the money trails of criminal groups for two reasons, among others, (i) the amount of funds required for terrorist attacks is comparatively small and (ii) the financing of terrorism is overshadowed by the larger financial resources allocated for the group’s political and social activities.¹⁷⁷

Walker menar att ”samtidigt som al-Qaidas globala utgifter har uppskattats till uppåt 30 miljoner pund per år kan enskilda operationer involvera blygsamma utgifter som härrör från lagliga källor.”¹⁷⁸ Som vi såg i föregående sektion har Oftedal påpekat att ”många av de högt profilerade attackerna som har riktats mot västerländska mål under de senaste årtiondena, till exempel 1993 års attack på World Trade Center, bombningarna på Bali 2002 och attackerna i Madrid 2004, beräknas ha kostat mindre än \$ 50.000.”¹⁷⁹ De spektakulära 11 september-attackerna som orsakade materiella skador för 55 miljarder dollar och ekonomiska skador för 123 miljarder dollar - och dessutom kostnader för omstrukturering av den amerikanska statsmakten, för kriget i Irak och Afghanistan, vård av krigsveteraner, osv¹⁸⁰ - tros ha kostat högst 500 000 dollar.¹⁸¹ Mindre sensationella

¹⁷⁶ Se t.ex. Joshua Prober (2005); Nicholas Ryder (2006).

¹⁷⁷ United Nations Office on drugs and Crime. u.å. ”Chapter II: Review of Literature”: 17. Hämtad 2018-12-12. https://www.unodc.org/documents/southeastasiaandpacific/2009/02/TOCAMLO/07-CHAPTER_II.pdf.

¹⁷⁸ Clive Walker (2011): 388.

¹⁷⁹ Emilie Oftedal (2015): 14, som citerar Nikos Passas (2007): 31; UN Monitoring Team (2004) *First Report of the Analytical Support and Sanctions Monitoring Team Appointed pursuant to Resolution 1526 (2004) Concerning Al-Qaida and the Taliban and Associated Individuals and Entities*. New York: United Nations: 12. Hämtad 2018-12-12. http://www.un.org/ga/search/view_doc.asp?symbol=S/2004/679; John Roth, Douglas Greenburg and Serena Wille (2003): 4.

¹⁸⁰ Shan Carter och Amanda Cox (2011) ”9/11: The Reckoning”. New York Times. Publicerad 2011-09-08. Hämtad 2018-12-12. <https://archive.nytimes.com/www.nytimes.com/interactive/2011/09/08/us/sept-11-reckoning/cost-graphic.html?module=inline>.

¹⁸¹ Se Michael Jonsson och Svante Cornell (2007): 69-78. Se även National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States (2004).

och enklare attacker kan kosta ännu mindre. Den misslyckade attacken mot Jyllandsposten i december 2010, planerad och förberedd av de fem män som utgjorde den s.k. ”svenska cellen,” tros ha kostat mindre än 10 000 dollar, varav huvuddelen gick till införskaffande av vapen samt träning och resekostnader för en av cellens fem medlemmar.¹⁸² Pengarna förvärvades genom en kombination av småbrott, statliga bidrag och gåvor från välgörare i Pakistan.¹⁸³ Planen misslyckades på grund av cellens bristande säkerhetsrutiner, inte på grund av finansieringsproblem. Kostnaderna för attackerna i Frankrike i mars 2012, av den till al-Qaida knutne Mohammed Merah, uppskattas ha kostat mellan 6500 och 9000 svenska kronor. Pengarna förvärvades genom förövarens egna småbrott.¹⁸⁴

Den ”billiga terrorismen” är dock behäftad med ett antal svårigheter. Trots att enskilda attentat kan vara relativt billiga beskriver litteraturen ofta otillräckliga resurser som ett problem för terroristverksamheten.¹⁸⁵ Oftedal pekar t.ex. på attacken mot World Trade Center 1993, där brist på pengar avgjorde hur mycket explosiva ämnen man använde, och på Jemaah Islamiyah i Filippinerna, som sägs ha övergivit planer på att etablera en kemisk fabrik och även på att genomföra större attacker i Manila på grund av resursbrist.¹⁸⁶ Verksamheten kan även hämmas av oförmåga att överföra redan befintliga resurser: till exempel, samtidigt som FARC var en av världens rikaste terroristorganisationer var man oförmögen att överföra tillgångar till sina enheter. Belägring, dödsfall inom gruppens finansavdelning samt interna stölder och förskingring orsakade svält, deserteringar och militära nederlag bland enheter som inte kunde få tillgång till befintliga medel.¹⁸⁷ På ett liknande sätt rubbade den s.k. Arabiska våren befintliga finansieringsströmmar från Mellanöstern till al-Shabaab. Detta tvingade inte bara ett antal enheter att överge frontlinjerna i Mogadishu och södra Somalia på grund av ammunitionsbrist, utan ledde också till indragna löner - vilket i sin tur orsakade deserteringar och en oförmåga att nyrekrytera.¹⁸⁸ Om pengarna inte kan överföras spelar det liten roll hur stora summor som har införskaffats och lagras.

Att enskilda attentat kan vara billiga betyder inte att terrorism är billig. Den enskilda attacken kan inte frikopplas från övriga driftskostnader för de organisationer som genomför, beställer eller inspirerar attacken. Även en extremt kostnadseffektiv attack som t.ex. 11 september-attackerna berodde för sin framgång på al-Qaidas organisation och dess infrastruktur för propaganda, rekrytering, logistik och underrättelsedelning. Förmågan att locka och inspirera potentiella terrorister, att beställa eller genomföra attacker, är alltså direkt kopplad

¹⁸² Emilie Oftedal (2015): 44.

¹⁸³ Ibid: 41.

¹⁸⁴ Ibid: 38; Thomas Bierstecker och Sue E Eckert (2008): 11.

¹⁸⁵ Se t.ex. John Roth, Douglas Greenburg och Serena Wille (2004): 17; Arabinda Acharya (2012): 39.

¹⁸⁶ Emilie Oftedal (2015): 14-15.

¹⁸⁷ Michael Jonsson (2014): passim.

¹⁸⁸ Muhyadin Ahmed Roble (2011).

till sådant som ser ut som separata utgiftsposter. Det finns ingen anledning att tro att detta inte gäller även IS och andra större terroristorganisationer som PKK och FARC. Till exempel är IS:s och al-Qaidas mediaorganisationer omistliga för att de ska kunna tilltala och inspirera jihadisterna i väst.

Experter har hävdats att det fordras betydande resurser för att en terroristorganisation ska kunna upprätthålla sin verksamhet.¹⁸⁹ Forbes Israel uppskattar al-Qaida årsinkomster till 300 miljoner dollar och IS:s till 200 miljoner dollar (från cirka 3 miljarder dollar 2014).¹⁹⁰ Hizbollahs årliga inkomst har uppskattats till 1,1 miljarder dollar och Hamas tros vara 700 miljoner dollar.¹⁹¹ Dessa inkomstflöden utgörs av en kombination av stöd från stater, donationer och intäkter från olika lagliga och brottsliga verksamheter. Det är viktigt att notera att alla fyra organisationerna är engagerade i andra aktiviteter än bara terrorism. Utöver organisationens väpnade gren, driver t.ex. Hizbollah flera medieföretag, tillhandahåller sociala tjänster, sjukhus och skolor. Hamas är strukturerat på ett liknande sätt. Dessa är inte ”vanliga” terroristorganisationer utan snarare rebellrörelser eller till och med protostatliga¹⁹² organisationer som även ägnar sig åt terrorism, och kan därför förväntas ha en betydande årlig omsättning.

Bruce Hoffman har konstaterat att många av de grupper som klassificerats som terroristorganisationer av USA:s utrikesdepartement med lätthet också skulle kunna kategoriseras som rebellrörelser (”insurgent groups”). Gråzonen mellan terroristorganisationer och rebellrörelser - där man länge återfunnit bl.a. FARC och PKK - har utökats på slagfältet i Syrien, Irak och Afghanistan.¹⁹³ En terroristorganisationens organisation storlek, struktur och mål är direkt kopplade till dess finansieringsbehov. Särskilda aktiviteter - som t.ex. rekrytering eller logistik - är naturligtvis förknippade med särskilda omkostnader.¹⁹⁴ Beroende på gruppens struktur och komplexitet behövs resurser för att rekrytera nya medlemmar, betala ut löner och andra personalkostnader för befintliga medlemmar, bidrag till familjemedlemmar, träningsläger, gömställen, vapen, sprängämnen, och så vidare. Indirekta kostnader antas vara mycket högre än direkta kostnader för terrorattentat; kostnader för väpnade operationer har beräknats utgöra omkring 10% av en terroristorganisationens totala budget, även om detta måste antas variera med gruppens storlek, mål och förväntad beständighet.¹⁹⁵

¹⁸⁹ Thomas Bierstecker och Sue E Eckert (2008): 8.

¹⁹⁰ “The Richest Terror Organizations in the World,” *Forbes Israel* (January 24, 2018). Hämtad 2018-12-12. <https://www.forbes.com/sites/forbesinternational/2018/01/24/the-richest-terror-organizations-in-the-world/#cfe7a897fd17>.

¹⁹¹ Ibid.

¹⁹² Med ”protostate” avses en organisation eller rörelse som styr eller regerar ett territorium men saknar en stats institutionella sammanhållning och internationellt erkända suveränitet. För mer om begreppet, se Ryan D. Griffiths (2016).

¹⁹³ Bruce Hoffman (2006): 35-36.

¹⁹⁴ Se t.ex. FATF (2018).

¹⁹⁵ Emilie Oftedal (2015): 7 (n. 4). Arabinda Acharya (2009): 24.

Det är viktigt att ha i åtanke att i princip alla uppskattningar av inkomster och kostnader är så pass osäkra att forskare sällan kan verifiera eller bekräfta dem. Ekonomisk brottslighet och ”dark commerce” är grumliga vatten för utomstående - det ligger helt enkelt i sakens natur. Inte ens de myndigheter som har till uppgift att bekämpa terrorfinansiering kan med enkelhet skaffa sig insyn i transaktioner och flöden. Inom forskningen är således terrorfinansieringens omfattning den grundläggande men obekräftade hypotesen på vilken man grundar ytterligare hypoteser om metoder för anskaffning, överföring och förvaring. Dessa uppskattningar måste ses som indikatorer på storleksordningar och bör inte förväxlas med faktiska eller exakta summor eller procentantal.¹⁹⁶

¹⁹⁶ Se t.ex. Aymenn Jawad Al-Tamimi (2015).

7 Avslutande kommentarer

I en inventering av ”obeforskade och underbeforskade ämnen” inom terrorismstudier i augusti 2018 medräknade Schmid och Forest att ”verkningsgraden av ansträngningarna att förhindra terrorfinansiering” är ett sådant ämne.¹⁹⁷ Föreliggande litteraturöversikt ger vid handen att detta omdöme fortfarande stämmer på vissa specifika områden men att det inte är en allmängiltig sanning. Däremot råder det en allmän brist på pålitliga och kontrollerbara empiriska data på vilka forskning och litteratur kan grundas. Det skulle vara av stor nytta för forskningen, och i förlängningen för myndigheter och beslutsfattare, om detta kunde åtgärdas.

Som denna litteraturöversikt har visat finns det viktiga debatter bland forskare, inte bara om trender och riktlinjer inom terrorfinansieringen utan även om grundläggande begrepp och samband. Det finns ingen enighet om huruvida trender i terrorfinansiering pekar mot ett intensivare nyttjande av kryptovaluta eller om det kommer att förbli ett marginellt fenomen eller mot en utökad eller minskad roll för traditionella överföringsmetoder som t.ex. *hawala*. Det råder ingen konsensus kring effekterna av det minskade statliga stödet, kring huruvida terrorism och organiserad brottslighet är symbiotiska eller i längden oförenliga, eller kring effekterna av och effektiviteten i myndigheters motåtgärder.

Utöver alla dessa frågetecken, ger litteraturen oss rikliga möjligheter att formulera välgrundade hypoteser. Givet att ”terrorister” inte är en homogen grupp och att en och samma terroristorganisation kan vara inblandad i olika typer av insamling och överföring - för olika delar av sin verksamhet och vid olika tillfällen - är det helt osannolikt att det skulle finnas en enda trendlinje inom terrorfinansieringen.

Vad gäller den ”billiga terrorismen” visar den sig vara ett komplext och inte alls så billigt fenomen. På grundval av den befintliga forskningen är det en rimlig hypotes att begränsningar av centrala finansiella flöden till organisationer som IS och al-Qaida kan vara ett viktigt verktyg i syfte att begränsa deras förmåga att locka, inspirera och beordra ”oberoende” eller ”billiga” attacker. Så kallade självradikaliserade och självfinansierade terrorister kan inte frikopplas från den organiserade radikalism till vilken de lockas; deras förmåga att begå billiga attentat kan inte heller frikopplas från de centrala organisationernas driftskostnader. Detta samband ett viktigt område för vidare forskning.

Trots alarmismen tillhandahåller forskningen inga bevis för att terrorister skulle vara engagerade eller intresserade i storskalig användning av kryptovaluta som överföringsmetod. Utmaningen att förvärva ny kompetens är en avskräckande faktor, liksom det faktum att nya metoder kräver nya rutiner som innebär nya risker och sårbarheter. En annan faktor som talar emot ett utökat användande av

¹⁹⁷ Alex P. Schmid och James J. Forest (2018).

kryptovaluta är de logistiska svårigheterna som uppstår när kryptovaluta till sist måste omvandlas i kontanter eller andra konkreta och fysiska tillgångar.

När det gäller *hawala* pekar litteraturen på att det är en metod bland många som används i den mån den är ändamålsenlig. Givet de många andra metoder som används för överföring kan man inte påstå att dess ”islamiska karaktär” gör *hawala* till en föredragen metod. Dess inbyggda operativa säkerhet och avsaknad av formella finansiella fotspår gör att *hawala* ofta kan vara just en ändamålsenlig överföringsform - samtidigt som detta inte får uppfattas som att *hawala* i sig själv är något som bara terrorister ägnar sig åt. Dessutom bör det noteras att nätverk för alternativ betalningsförmedling även finns inom icke-muslimska sammanhang. Överföringar genom *hawala* har ofta varit en viktig livlina för nödlidande befolkningar i behov av brådskande legitimt stöd från landsmän i diasporan. Detta måste beaktas. Forskningen ger skäl att anta att en ökad reglering och myndigheters förbättrade förmåga att övervaka den alternativa betalningsförmedlingen resulterar i att terrorister helt enkelt byter metod.

Medan det minskade statliga stödets övergripande och långsiktiga inverkan på terrorfinansieringsströmmarna fortfarande är omtvistat vet vi ändå något om hur specifika grupper har försökt att hantera problemet. IS förlitade sig starkt på självfinansiering genom att exploatera sina landtillgångar. Al-Qaida har förlitat sig på privata donationer från internationella välgörare, inklusive ett betydande flöde från enskilda givare i Gulfmonarkierna men också i väst. IS har nu en krigskassa som av vissa antas vara betydande även om det inte finns några tillförlitliga uppgifter att basera det antagandet på. Huruvida IS kan fokusera på att överföra redan insamlade tillgångar till andra delar av sitt globala nätverk, eller måste finna en ny finansieringsstrategi är sålunda en öppen fråga.

Det är ett faktum att vissa, men långt ifrån alla terroristorganisationer, samarbetar med kriminella syndikat. I de fall där samarbete förekommer förefaller det vara opportunistiskt och ändamålsenligt. Antaganden om ”konvergens” och en praktiskt taget oundviklig förändring i terrorismens modus operandi och motivationer (d.v.s. ”gangsterisering”) har visat sig vara en betydlig överdrift. Förvisso finns det en marginal eller skymningszon där terroristorganisationer och organiserad brottslighet sammanfaller - som t.ex. när terrorister smugglar olagliga varor - men det finns inga tecken på en övergripande konvergens i vare sig karaktär, metod eller organisation.

Mätvärden för åtgärder mot terrorfinansiering är svåra att bestämma och framgång eller misslyckande har mätts på en mängd olika sätt. Man kan t.ex. mäta framgångsrika åtal över tid; beslagtagna eller förstörda tillgångar; uppskattningar av en given terroristorganisations inflöden över tid; o.s.v. Dessa kan peka i olika riktningar. Till exempel: samtidigt som antalet framgångsrika åtal i terrorfinansieringsärenden ökade mellan 2010 till 2017 ökade även inflödena till terroristorganisationer som IS och al-Qaida.

Alla bedömningar och jämförelser är behäftade med ett antal okända faktorer - inklusive storleken på de summor som insamlats för och överförts till grupperna. Svåra mätvärden innebär varken mer eller mindre än just det; att mätvärden är svåra. I detta står forskningen om terrorfinansiering inför samma problemställning som terrorismforskningen mer allmänt; mäter man framgång genom att titta på antalet genomförda attacker? Antalet förhindrade attacker? Antalet terrorister som gripits eller dödats? Taktiska förändringar eller strategiska omställningar från terroristorganisationens sida? Faktum är att alla dessa sammantaget kan ses som delmoment i en övergripande bedömning av framgång som inte kan vara exakt eller definitiv, utan snarare en uppskattning. Detsamma gäller för terrorfinansiering. Forskningen och litteraturen har på detta område kunnat identifiera (och hett debattera) ett antal indikatorer och trender inom insamling, förvaring och överföring av tillgångar som kan fungera som en karta över vad som skett, vad som inte skett, och vad som därför kan förmodas ske härnäst.

8 Litteraturförteckning

- Abdukadirov, Sherzod. 2010. "Terrorism: The Dark Side of Social Entrepreneurship". *Studies in Conflict & Terrorism* 33 (7): 603–17. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2010.484011>.
- Acharya, Arabinda. 2012. *Targeting Terrorist Financing: International Cooperation and New Regimes*. Abingdon: Routledge.
- Acharya, Arabinda, Syed Adnan Ali Shah Bukhari, och Sadia Sulaiman. 2009. "Making Money in the Mayhem: Funding Taliban Insurrection in the Tribal Areas of Pakistan". *Studies in Conflict & Terrorism* 32 (2): 95–108. <https://doi.org/10.1080/10576100802628314>.
- Acharya, Khagendra, och Orla T. Muldoon. 2017. "Why "I" Became a Combatant: A Study of Memoirs Written by Nepali Maoist Combatants". *Terrorism and Political Violence* 29 (6): 1006–25. <https://doi.org/10.1080/09546553.2015.1105797>.
- Aldrich, Daniel P. 2014. "First Steps Towards Hearts and Minds? USAID's Countering Violent Extremism Policies in Africa". *Terrorism and Political Violence* 26 (3): 523–546. DOI: 10.1080/09546553.2012.738263.
- Alexander, Richard. 2009. "Money laundering and terrorist financing: time for a combined offence". *Company Lawyer* 30 (7).
- Aliu, Muhamet, Mejdi Bektashi, Arben Sahiti och Arbana Sahiti. 2017. "A review of source on terrorist financing". *Acta Universitatis Danubius Juridica* 13 (1).
- Al-Tamimi, Aymenn Jawad. 2015. "Unseen Islamic State Financial Accounts for Deir az-Zor Province". *Jihadology*. Publicerad 2015-10-05. Hämtad 2019-02-12. <https://jihadology.net/2015/10/05/the-archivist-unseen-islamic-state-financial-accounts-for-deir-az-zor-province/>.
- Amicelle, Anthony, och Gilles Favarel-Garrigues. 2012. "Financial Surveillance: Who Cares?" *Journal of Cultural Economy* 5 (1): 105–24. <https://doi.org/10.1080/17530350.2012.640560>.
- Amoakohene, Kwame. 2018. "Cyber Criminals Eye African Boom in Mobile Technology". *Jane's Intelligence Review* (29 mars).
- Asal, Victor, och R. William Ayres. 2018. "Attention Getters: Diaspora Support for Ethno-Political Organizations in the Middle East". *Studies in Conflict & Terrorism* 41 (1): 24–38. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2017.1283194>.
- Asal, Victor, Kathleen Deloughery, och Brian J. Phillips. 2012. "When Politicians Sell Drugs: Examining Why Middle East Ethnopolitical

Organizations Are Involved in the Drug Trade". *Terrorism and Political Violence* 24 (2): 199–212. <https://doi.org/10.1080/09546553.2011.637588>.

Atkinson, Michael P., och Lawrence M. Wein. 2010. "An Overlapping Networks Approach to Resource Allocation for Domestic Counterterrorism". *Studies in Conflict & Terrorism* 33 (7): 618–51. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2010.484028>.

Azani, Eitan. 2013. "The Hybrid Terrorist Organization: Hezbollah as a Case Study". *Studies in Conflict & Terrorism* 36 (11): 899–916. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2013.832113>.

Bantekas, Ilias. 2003. "The International Law of Terrorist Financing". *The American Journal of International Law* 97 (2): 315–333.

Baron, Joshua, Angela O'Mahony, David Manheim, och Cynthia Dion-Schwarz. 2015. *National Security Implications of Virtual Currency: Examining the Potential for Non-State Actor Deployment*. RAND Corporation. <https://doi.org/10.7249/RR1231>.

Basile, Mark. 2004. "Going to the Source: Why Al Qaeda's Financial Network Is Likely to Withstand the Current War on Terrorist Financing". *Studies in Conflict & Terrorism* 27 (3): 169–85. <https://doi.org/10.1080/10576100490438237>.

Basra, Rajan, and Peter R Neumann. 2017. "Developments in the Crime-Terror Nexus in Europe". *CTC Sentinel* 10 (9): 1-6.

Baylouny, Anne Marie, och Creighton A. Mullins. 2017. "Cash Is King: Financial Sponsorship and Changing Priorities in the Syrian Civil War". *Studies in Conflict & Terrorism*, augusti, 1–21. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2017.1366621>.

Bergen, Peter, och Paul Cruickshank. 2012. "Revisiting the Early Al Qaeda: An Updated Account of Its Formative Years". *Studies in Conflict & Terrorism* 35 (1): 1–36. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2012.631454>.

Bierstecker, Thomas, och Sue E Eckert, reds. 2008. *Countering the Financing of Terrorism*. Abingdon: Routledge.

Bindner, Laurence. 2016. *Illicit Trade and Terrorism Financing: December 2016—Interim Results*. Paris: Center for the Analysis of Terrorism.

Bindner, Laurence, och Gabriel Poirot. 2016. *ISIS Financing 2015*. Paris: Center for the Analysis of Terrorism.

Boell, Sebastian K. och Dubravka Cecez-Kecmanovic. 2010. "Literature Reviews and the Hermeneutic Circle". *Australian Academic & Research Libraries* 41(2): 129–144.

- Bouzis, Kathleen. 2015. "Countering the Islamic State: U.S. Counterterrorism Measures". *Studies in Conflict & Terrorism* 38 (10): 885–97. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2015.1046302>.
- Boylan, Brandon M. 2015. "Sponsoring Violence: A Typology of Constituent Support for Terrorist Organizations". *Studies in Conflict & Terrorism* 38 (8): 652–70. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2015.1030190>.
- Brands, Hal. 2011. "Crime, Irregular Warfare, and Institutional Failure in Latin America: Guatemala as a Case Study". *Studies in Conflict & Terrorism* 34 (3): 228–47. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2011.545937>.
- Brannan, David W., Philip F. Esler, och N. T. Anders Strindberg. 2001. "Talking to 'Terrorists': Towards an Independent Analytical Framework for the Study of Violent Substate Activism". *Studies in Conflict & Terrorism* 24 (1).
- Brannan, David, Kristin Darken och Anders Strindberg. 2014. *A Practitioner's Way Forward: Terrorism Analysis*. Salinas, CA: Agile Press.
- Brisard, Jean-Charles, och Damien Martinez. 2014. *Islamic State: The Economy-based Terrorist Funding*. Thomson Reuters Accelus.
- Buchanan, Bonnie. 2014. "Money laundering-a global obstacle". *Research in International Business and Finance* 18 (1): 115-127. DOI:10.1016/j.ribaf.2004.02.001.
- Bures, Oldrich. 2010. "EU's Fight Against Terrorist Finances: Internal Shortcomings and Unsuitable External Models". *Terrorism and Political Violence* 22 (3): 418–37. <https://doi.org/10.1080/09546550903463434>.
- . 2012. "Private Actors in the Fight Against Terrorist Financing: Efficiency Versus Effectiveness". *Studies in Conflict & Terrorism* 35 (10): 712–32. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2012.712032>.
- . 2018. "EU's Response to Foreign Fighters: New Threat, Old Challenges?" *Terrorism and Political Violence*, januari, 1–18. <https://doi.org/10.1080/09546553.2017.1404456>.
- Byman, Daniel. 2013a. "A Review of 'Hezbollah: The Global Footprint of Lebanon's Party of God': Matthew Levitt. (Washington, DC: Georgetown, 2013), 476 Pp. ISBN: 9781626160132 (1626160139)." *Studies in Conflict & Terrorism* 36 (10): 880–81. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2013.823765>.
- . 2013b. "Outside Support for Insurgent Movements". *Studies in Conflict & Terrorism* 36 (12): 981–1004. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2013.842132>.
- Campbell-Verduyn, Malcolm. 2018. "Bitcoin, Crypto-Coins, and Global Anti-Money Laundering Governance". *Crime, Law and Social Change* 69 (2): 283–305. <https://doi.org/10.1007/s10611-017-9756-5>.

Carlino, Ludovico. 2017. "The IS Economy: Will Losing Territory Cripple Islamic State". *Jamestown Terrorism Monitor* 15 (23).
<https://jamestown.org/program/economy-will-losing-territory-cripple-islamic-state/>.

Carroll, Paul, och James Windle. 2018. "Cyber as an Enabler of Terrorism Financing, Now and in the Future". *Journal of Policing, Intelligence and Counter Terrorism* 13 (3): 285–300.
<https://doi.org/10.1080/18335330.2018.1506149>.

Celso, Anthony. 2018. "Al Qaeda's Post 9-11 Travails". *Terrorism and Political Violence* 30 (3): 553–61. <https://doi.org/10.1080/09546553.2018.1440046>.

Chalk, Peter. 2012. "Assessing the Utility of Current Counterpiracy Initiatives Off the Horn of Africa". *Studies in Conflict & Terrorism* 35 (7–8): 553–61.
<https://doi.org/10.1080/1057610X.2012.684653>.

Chelin, Richard Philippe. 2018. "From the Islamic State of Algeria to the Economic Caliphate of the Sahel: The Transformation of Al Qaeda in the Islamic Maghreb". *Terrorism and Political Violence*, juni, 1–20.
<https://doi.org/10.1080/09546553.2018.1454316>.

Clarke, Colin P. 2018a. *An Overview of Current Trends in Terrorism and Illicit Finance: Lessons from the Islamic State in Iraq and Syria and Other Emerging Threats*. Santa Monica, CA: RAND Corporation.
<https://www.rand.org/pubs/testimonies/CT498.html>.

———. 2018b. "An Overview of Current Trends in Terrorism and Illicit Finance: Lessons from the Islamic State in Iraq and Syria and Other Emerging Threats. Testimony presented before the House Financial Services Committee, Subcommittee on Terrorism and Illicit Finance on September 7, 2018". Santa Monica, CA: RAND Corporation.
https://www.rand.org/content/dam/rand/pubs/testimonies/CT400/CT498/RAND_CT498.pdf.

Clarke, Colin P., Kimberly Jackson, Patrick B. Johnston, Eric Robinson, och Howard J. Shatz, 2017. *Financial Futures of the Islamic State of Iraq and the Levant: Findings from a RAND Corporation Workshop*. Santa Monica, CA: RAND Corporation, 2017.
https://www.rand.org/pubs/conf_proceedings/CF361.html.

Clunan, Anne. 2006. "The fight against terrorist financing". *Political Science Quarterly* 121 (4).

Collier, Paul. 2000. "Rebellion as a Quasi-Criminal Activity". *Journal of Conflict Resolution* 44 (6): 839–853.

- Cook, Thomas. 2011. "The Financial Arm Of The FARC: A Threat Finance Perspective". *Journal of Strategic Security* 4 (1): 19–36.
<https://doi.org/10.5038/1944-0472.4.1.2>.
- Costanza, William. 2012. "Hizballah and Its Mission in Latin America". *Studies in Conflict & Terrorism* 35 (3): 193–210.
<https://doi.org/10.1080/1057610X.2012.648155>.
- Crane, Keith. 2015. *The Role of Oil in ISIL Finances*. RAND Corporation.
<https://doi.org/10.7249/CT448>.
- . 2016. *The Role of Oil in ISIL Finances: Addendum*. RAND Corporation.
<https://doi.org/10.7249/CT448.1>.
- Croissant, Aurel, och Daniel Barlow. 2007a. "Terrorist Financing and Government Responses in Southeast Asia". In Giraldo, Jeanne K., och Harold A. Trinkunas, reds. 2007. *Terrorism Financing and State Responses: A Comparative Perspective*. Stanford, CA: Stanford University Press: 203—230.
- . 2007b. "Following the Money Trail: Terrorist Financing and Government Responses in Southeast Asia". *Studies in Conflict & Terrorism* 30 (2): 131–56. <https://doi.org/10.1080/10576100600959721>.
- Crosta, Andrea and Kimberly Sutherland. 2016. *White Gold of Jihad: The 2010-2012 groundbreaking investigation into al-Shabaab's link to ivory trafficking in Eastern Africa*. Los Angeles, CA: Elephant Action League.
- Davies, William Adair. 2018. "Counterterrorism Effectiveness to Jihadists in Western Europe and the United States: We Are Losing the War on Terror". *Studies in Conflict & Terrorism* 41 (4): 281–96.
<https://doi.org/10.1080/1057610X.2017.1284447>.
- Dean, Aimen, Edwina Thompson, och Tom Keatinge. 2013. "Draining the Ocean to Catch one Type of Fish: Evaluating the Effectiveness of the Global Counter-Terrorism Financing Regime". *Perspectives on Terrorism* 7 (4): 62-78.
- Detzi, Daniel, och Steven Winkleman. 2016. "Hitting Them Where It Hurts: A Joint Interagency Network to Disrupt Terrorist Financing in West Africa". *Studies in Conflict & Terrorism* 39 (3): 227–39.
<https://doi.org/10.1080/1057610X.2015.1099994>.
- DeVore, Marc R. 2012. "Exploring the Iran-Hezbollah Relationship: A Case Study of how State Sponsorship affects Terrorist Group Decision-Making". *Perspectives on Terrorism* 6 (4-5): 85-107.
- Dickinson, Elizabeth. 2013. *Playing with Fire: Why Private Gulf Financing for Syria's Extremist Rebels Risks Igniting Sectarian Conflict at Home*. Washington, DC. The Brookings Project on U.S. Relations with the Islamic World, Analysis Paper 16.

- Duffy, Rosaleen. 2014. "Waging a War to Save Biodiversity: The Rise of Militarized Conservation". *International Affairs* 90 (4): 819–34. <https://doi.org/10.1111/1468-2346.12142>.
- Dun, Mirella van. 2017. "Narco- Territoriality and Shadow Powers in a Peruvian Cocaine Frontier". *Terrorism and Political Violence*, april, 1–23. <https://doi.org/10.1080/09546553.2017.1309392>.
- Eccarius-Kelly, Vera. 2012. "Surreptitious Lifelines: A Structural Analysis of the FARC and the PKK". *Terrorism and Political Violence* 24 (2): 235–58. <https://doi.org/10.1080/09546553.2011.651182>.
- Esfandiary, Dina, och Ariane M. Tabatabai. 2017. "A Comparative Study of U.S. and Iranian Counter-ISIS Strategies". *Studies in Conflict & Terrorism* 40 (6): 455–69. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2016.1221265>.
- European Institute of Peace. 2018. *The Islamic State in East Africa*. Bryssel: EIP.
- Falkenrath, Richard B., Robert D. Newman, Bradley A. Thayer, Steven E. Miller, och Sean M. Lynn-Jones. 1998. *America's Achilles Heel: Nuclear, Biological, and Chemical Terrorism and Covert Attack*. Boston, MA: MIT Press.
- Felbab-Brown, Vanda, och James J. F. Forest. 2012. "Political Violence and the Illicit Economies of West Africa". *Terrorism and Political Violence* 24 (5): 787–806. <https://doi.org/10.1080/09546553.2011.644098>.
- FATF. 2013. *Best Practices. Combating the Abuse of Non-Profit Organizations (Recommendation 8)*. Paris: FATF. http://www.fatfgafi.org/media/fatf/documents/reports/Combating_the_abuse_of_NPOs_Rec8.pdf.
- . 2015. *Emerging Terrorist Financing Risks*. Paris: FATF. www.fatfgafi.org/publications/methodsandtrends/documents/emerging-terrorist-financing-risks.html
- . 2018. *FATF Annual Report 2017-2018*. Paris: FATF. www.fatfgafi.org/publications/fatfgeneral/documents/annual-report-2017-2018.html
- FATF – APG. 2018. *Financial Flows from Human Trafficking*, Paris: FATF. www.fatf-gafi.org/publications/methodandtrends/documents/human-trafficking.html.
- Fernández, Luciana M. 2009. "Organized Crime and Terrorism: From the Cells Towards Political Communication, A Case Study". *Terrorism and Political Violence* 21 (4): 595–616. <https://doi.org/10.1080/09546550903153399>.
- Finansinspektionen. 2016. *Finansiering av terrorism—en sammanfattning*. (15 mars).

- Fisher, Daren G., och Alexander A. Meitus. 2017. "Uprooting or Sowing Violence?: Coca Eradication and Guerrilla Violence in Colombia". *Studies in Conflict & Terrorism* 40 (9): 790–807.
<https://doi.org/10.1080/1057610X.2016.1239430>.
- Flanigan, Shawn Teresa. 2012. "Terrorists Next Door? A Comparison of Mexican Drug Cartels and Middle Eastern Terrorist Organizations". *Terrorism and Political Violence* 24 (2): 279–94.
<https://doi.org/10.1080/09546553.2011.648351>.
- Forest, James J. F., red. 2007. *Countering Terrorism and Insurgency in the 21st Century: International Perspectives, Volume 2, Combating the Sources and Facilitators*. Santa Barbara: ABC-CLIO.
- Forest, James J. F. 2012. "Criminals and Terrorists: An Introduction to the Special Issue". *Terrorism and Political Violence* 24 (2): 171–79.
<https://doi.org/10.1080/09546553.2011.646829>.
- Freeman, Michael. 2011. "The Sources of Terrorist Financing: Theory and Typology". *Studies in Conflict & Terrorism* 34 (6): 461–75.
<https://doi.org/10.1080/1057610X.2011.571193>.
- Freeman, Michael, red. 2012. *Financing Terrorism. Case Studies*. Abingdon: Ashgate.
- Freeman, Michael, och Moyara Ruehsen. 2013. "Terrorism Financing Methods: An Overview / *Perspectives on Terrorism* / Vol. 7, Issue 4" 7 (4): 23.
- Gallagher, Martin Joseph. 2014. "Terrorism and Organised Crime: Co-Operative Endeavours in Scotland?" *Terrorism and Political Violence* 26 (2): 320–36.
<https://doi.org/10.1080/09546553.2012.720623>.
- Ganor, Boaz, och Miri Halperin Wernli. 2013. "The Infiltration of Terrorist Organizations Into the Pharmaceutical Industry: Hezbollah as a Case Study". *Studies in Conflict & Terrorism* 36 (9): 699–712.
<https://doi.org/10.1080/1057610X.2013.813244>.
- Geltzer, Joshua Alexander. 2011. "Taking Hand-Outs or Going It Alone: Nationalization versus Privatization in the Funding of Islamist Terrorist Groups". *Studies in Conflict & Terrorism* 34 (2): 144–70.
<https://doi.org/10.1080/1057610X.2011.538833>.
- Gill, Peter, och Mark Phythian. 2006. *Intelligence in an Insecure World*. Cambridge, UK: Polity Press.
- Giraldo, Jeanne K., och Harold A. Trinkunas, reds. 2007. *Terrorism Financing and State Responses: A Comparative Perspective*. Stanford, CA: Stanford University Press.

- Gómez, J. 2010). "A Financial Profile of the Terrorism of Al-Qaeda and its Affiliates". *Perspectives on Terrorism* 4 (4): 3-27.
- Gordon, Richard. 2012. "Terrorism Financing Indicators for Financial Institutions in the United States". *Case Western Reserve Journal of International Law* 44 (3): 765—801. <http://scholarlycommons.law.case.edu/jil/vol44/iss3/30>.
- Griffiths, Ryan D. 2016. *Age of Secession: The International and Domestic Determinants of State Birth*. Cambridge: Cambridge University Press, 2016.
- Gunning, Jeroen. 2008. "Terrorism, charities, and diasporas". In Bierstecker, Thomas, och Sue E Eckert, reds. 2008. *Countering the Financing of Terrorism*. Abingdon: Routledge: 93—125.
- Gustafsson, Linus, och Magnus Ranstorp. 2017. *Swedish foreign Fighters in Syria and Iraq: An Analysis of Open-Source Intelligence and Statistical Data*. Stockholm: Swedish Defence University.
- Helfstein, Scott, och John Solomon. 2014. "Risky Business: The Global Threat Network and the Politics of Contraband": Fort Belvoir, VA: Defense Technical Information Center. <https://doi.org/10.21236/ADA602252>.
- Helgesson, Karin Svedberg, och Ulrika Mörth. 2018. "Client Privilege, Compliance and the Rule of Law: Swedish Lawyers and Money Laundering Prevention". *Crime, Law and Social Change* 69 (2): 227–48. <https://doi.org/10.1007/s10611-017-9753-8>.
- Helmi Hasbi, Ahmad, och Remy Mahzam. 2018. "Cryptocurrencies: Potential For Terror Financing?". *RSIS Commentaries No. 075*. Singapore: Nanyang Technological University.
- Hernández, Joel. 2013. "Terrorism, Drug Trafficking, and the Globalization of Supply". *Perspectives on Terrorism* 7 (4): 41-61.
- Hoffman, Bruce. 2006. *Inside Terrorism*, 2nd ed. New York: Columbia University Press.
- . 2009. "A Counterterrorism Strategy for the Obama Administration". *Terrorism and Political Violence* 21 (3): 359–77. <https://doi.org/10.1080/09546550902950316>.
- Holt, Thomas J. 2012. "Exploring the Intersections of Technology, Crime, and Terror". *Terrorism and Political Violence* 24 (2): 337–54. <https://doi.org/10.1080/09546553.2011.648350>.
- Hoorens, Stijn, Joachim Krapels, Magda Long, Tom Keatinge, Nicole van der Meulen, Kristy Kruithof, Jacopo Bellasio, Anna Psiaki, och Gursel Rafig oglu Aliyev. 2015. *Foreign financing of Islamic institutions in the Netherlands: A study to assess the feasibility of conducting a comprehensive analysis*. WODC,

Ministerie van Veiligheid en Justitie.

https://www.rand.org/pubs/research_reports/RR992.html.

Horgan, John. 2014. *The Psychology of Terrorism*. Rev. and updated 2. ed. London: Routledge.

Horgan, John, och Max Taylor. 1999. "Playing the Green Card: Financing the Provisional IRA—Part 1". *Terrorism and Political Violence* 11 (2): 1-38. DOI: 10.1080/09546559908427502.

Horton, Michael. 2018. "Guns for hire: How al-Qaeda in the Arabian Peninsula Is Securing Its Future in Yemen Publication". *Jamestown Terrorism Monitor* 16 (2). <https://jamestown.org/program/guns-hire-al-qaeda-arabian-peninsula-securing-future-yemen/>.

Hughes, Seamus, och Alexander Meleagrou-Hitchens. 2017. "The Virtual Entrepreneurs of the Islamic State". *CTC Sentinel* 10 (3): 1—8.

Hui, Jennifer Yang. 2010. "The Internet in Indonesia: Development and Impact of Radical Websites". *Studies in Conflict & Terrorism* 33 (2): 171–91. <https://doi.org/10.1080/10576100903400605>.

Humud, Carla E, Robert Pirog, och Liana W Rosen. 2015. "Islamic State Financing and U.S. Policy Approaches". Congressional research Service (10 april).

Hübschle, Annette. 2011. "From Theory to Practice: Exploring the Organised Crime-Terror Nexus in Sub-Saharan Africa". *Perspectives on Terrorism* 5 (3-4): 81-95.

Ilbiz, Ethem, Christian Kaunert, och Dimitrios Anagnostakis. 2017. "The Counterterrorism Agreements of Europol with Third Countries: Data Protection and Power Asymmetry". *Terrorism and Political Violence* 29 (6): 967–84. <https://doi.org/10.1080/09546553.2015.1092438>.

Jacobson, Michael. 2010. "Terrorist Financing and the Internet". *Studies in Conflict & Terrorism* 33 (4): 353–63. <https://doi.org/10.1080/10576101003587184>.

Jarvis, Lee, och Tim Legrand. 2018. "The Proscription or Listing of Terrorist Organisations: Understanding, Assessment, and International Comparisons". *Terrorism and Political Violence* 30 (2): 199–215. <https://doi.org/10.1080/09546553.2018.1432199>.

Jarvis, Lee, Stuart Macdonald, och Lella Nouri. 2014. "The Cyberterrorism Threat: Findings from a Survey of Researchers". *Studies in Conflict & Terrorism* 37 (1): 68–90. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2014.853603>.

- Jenkins, Brian Michael. 2011. *Stray Dogs and Virtual Armies: Radicalization and Recruitment to Jihadist Terrorism in the United States since 9/11*. RAND Corporation Occasional Paper Series. Santa Monica, Calif.: RAND.
- Johnston, Patrick B. 2014. *Countering ISIL's Financing*. Santa Monica, CA: RAND Corporation. <https://www.rand.org/pubs/testimonies/CT419.html>.
- Jones, Seth G. 2014. *A Persistent Threat the Evolution of Al Qa'ida and Other Salafi Jihadists*. Santa Monica, CA: RAND. <https://ebookcentral.proquest.com/lib/uvic/detail.action?docID=1746757>.
- . 2015a. *Breaking the Bank: Undermining Terrorist Financing*. Santa Monica, CA: RAND Corporation. <https://www.rand.org/pubs/testimonies/CT430.html>.
- . 2015b. "Testimony Presented before the House Financial Services Committee, Task Force to Investigate Terrorist Financing on April 22, 2015."
- Jonsson, Michael. 2010. "Countering Terrorist Financing: Successes and Setbacks in the Years Since 9/11". *CTC Sentinel* 3 (7): 18–20.
- . 2011. *The Checkbook and the Kalashnikov*. Stockholm.
- . 2014. "A Farewell to Arms. Motivational Change and Divergence Inside FARC-EP 2002-2010". Uppsala: Acta Universitatis Upsaliensis. ISBN-978-91-554-9027-0.
- . 2015. *Funding the Islamic State: Sources of Revenue, Financing Requirements and Long-Term Vulnerabilities to Counter-Measures: FOI Memo 5525*. Stockholm: Totalförsvarets forskningsinstitut.
- . 2017. "Fertile ground: Sweden confronts the lone-actor terrorist threat". *Jane's Intelligence Review* 29 (8): 16-19.
- Jonsson, Michael och Svante Cornell. 2007. "Countering Terrorist Financing: Lessons From Europe". *Georgetown Journal of International Affairs* 8 (1): 69-78.
- Jonsson, Michael och Christian N. Larson. 2009. "Scandinavian Trials Illustrate the Difficulty of Obtaining Terrorist Financing Convictions". *Jamestown Terrorism Monitor* 7 (5). <https://jamestown.org/program/scandinavian-trials-demonstrate-difficulty-of-obtaining-terrorist-financing-convictions/>.
- Jonsson, Michael, Elliot Brennan, och Christopher O'Hara. 2016. "Financing War or Facilitating Peace? The Impact of Rebel Drug Trafficking on Peace Negotiations in Colombia and Myanmar". *Studies in Conflict & Terrorism* 39 (6): 542–59. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2015.1124628>.
- Kahler, Miles, Maya Forstater, Michael G Findley, Jodi Vittori, Erica Westenberg, and Yaya J Fanusie. 2018. 'Global Governance to Combat Illicit

Financial Flows: Measurement, Evaluation, Innovation'. Council on Foreign Relations.

Kalron, Nir, and Andrea Crosta. 2013. *Africa's White Gold of Jihad: Al-Shabaab and Conflict Ivory*. Los Angeles: Elephant Action League.

Karlén, Niklas. 2017. "Turning off the Taps: The Termination of State Sponsorship". *Terrorism and Political Violence*, februari, 1–26. <https://doi.org/10.1080/09546553.2017.1282861>.

Kaunert, Christian. 2010. "Europol and EU Counterterrorism: International Security Actorness in the External Dimension". *Studies in Conflict & Terrorism* 33 (7): 652–71. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2010.484041>.

Kemal, Muhammad Usman. 2014. "Anti-money laundering regulations and its effectiveness". *Journal of Money Laundering Control* 17 (4): 416 – 427.

Killebrew, Bob, och Jennifer Bernal. 2010. *Crime Wars: Gangs, Cartels and U.S. National Security*. Washington, DC: Center for New American Studies.

Klein, Graig R. 2016. "Ideology Isn't Everything: Transnational Terrorism, Recruitment Incentives, and Attack Casualties". *Terrorism and Political Violence* 28 (5): 868–87. <https://doi.org/10.1080/09546553.2014.961635>.

Kojm, Christopher A. 2018. "Foreword". I Thachuk, Kimberley T., och Rollie Lal, reds. 2018. *Terrorist Criminal Enterprises: Financing Terrorism through Organized Crime*. Santa Barbara CA: Praeger.

Krieger, Tim, och Daniel Meierrieks. 2011. "Terrorist Financing and Money Laundering". *SSRN Electronic Journal*. <https://doi.org/10.2139/ssrn.1860069>.

Kuhn, Annegret. 2018. "Explaining Ethnic Mobilization against Resource Extraction: How Collective Action Frames, Motives, and Opportunities Interact". *Studies in Conflict & Terrorism* 41 (5): 388–407. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2017.1300758>.

Lal, Rollie. 2018. "Da'esh and Al-Qaida in Europe". I Thachuk, Kimberley T., och Rollie Lal, reds. 2018. *Terrorist Criminal Enterprises: Financing Terrorism through Organized Crime*. Santa Barbara CA: Praeger.

Lascaux, Alexander. 2015. "Crowding Out Trust in the Informal Monetary Relationships: The Curious Case of the Hawala System". *Forum for Social Economics* 44 (1): 87–107. <https://doi.org/10.1080/07360932.2014.954250>.

Le Billon, Phillippe. 2001. "The Political Ecology of War: Natural Resources and Armed Conflicts". *Political Geography* 20 (5): 561–584.

Lee, Rensselaer. 2002. 'Terrorist Financing: The U.S. and International Response'. Congressional Research Service Report for Congress (6 december).

Legrand, Tim. 2018. "“More Symbolic—More Political—Than Substantive”: An Interview with James R. Clapper on the U.S. Designation of Foreign Terrorist Organizations". *Terrorism and Political Violence* 30 (2): 356–72. <https://doi.org/10.1080/09546553.2018.1432220>.

Leuprecht, Christian, Olivier Walther, David B. Skillicorn, och Hillary Ryde-Collins. 2017. "Hezbollah's Global Tentacles: A Relational Approach to Convergence with Transnational Organized Crime". *Terrorism and Political Violence* 29 (5): 902–21. <https://doi.org/10.1080/09546553.2015.1089863>.

Levitt, Matthew. 2006. *HAMAS: Politics, Charity, and Terrorism in the Service of Jihad*. London: Yale University Press.

———. 2013. "Hezbollah's Organized Criminal Enterprises in Europe". *Perspectives on Terrorism* 7 (4): 27–40.

———. 2017a. 'Terrorist Abuse of Charity in the Age of the Islamic State and the Syria War'. Testimony submitted to the Senate of Canada, National Security and Defence Committee (13 februari).

———. 2017b. 'Attacking Hezbollah's Financial Network: Policy Options'. Testimony submitted to the House Foreign Affairs Committee (8 juni).

———. 2017c. 'Low Cost, High Impact: Combatting the Financing of Lone-Wolf and Small-Scale Terrorist Attacks'. Testimony submitted to the Terrorism and Illicit Finance Subcommittee, House Financial Services Committee (6 september).

Lindsey, Samuel C., och Michael J. Williams. 2013. "State-Sponsored Social Control of Illegitimate Social Movements: Strategies Used to Financially Damage Radical Islamic, Terrorist-Labeled Organizations". *Studies in Conflict & Terrorism* 36 (6): 460–76. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2013.784574>.

Losson, Pierre. 2017. "Does the International Trafficking of Cultural Heritage Really Fuel Military Conflicts?" *Studies in Conflict & Terrorism* 40 (6): 484–95. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2016.1221255>.

Lowenthal, Mark. 2003. *Intelligence: From Secrets to Policy*, 2nd Ed. Washington, DC: CQ Press.

Maguire, Tom, och Cathy Haenlein. 2015. *An Illusion of Complicity: Terrorism and the Illegal Ivory Trade in East Africa*. London: Royal United Services Institute for Defence and Security Studies.

Makarenko, Tamara. 2004. "The Crime–Terror Continuum: Tracing the Interplay between Transnational Organised Crime and Terrorism ". *Global Crime* 6 (1): 129—145.

- Malakoutikhah, Zeynab. 2018. "Iran: Sponsoring or Combating Terrorism?" *Studies in Conflict & Terrorism*, september, 1–27. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2018.1506560>.
- Malet, David. 2015. "Foreign Fighter Mobilization and Persistence in a Global Context". *Terrorism and Political Violence* 27 (3): 454–73. <https://doi.org/10.1080/09546553.2015.1032151>.
- Malik, Nikita. 2017. *Trafficking Terror: How Modern Slavery and Sexual Violence Fund Terrorism*. London: Henry Jackson Institute.
- . 2018. *Terror in the Dark: How Terrorists Use Encryption, the Darknet, and Cryptocurrencies*. London: The Henry Jackson Institute.
- Malkki, Leena. 2016. "International Pressure to Perform: Counterterrorism Policy Development in Finland". *Studies in Conflict & Terrorism* 39 (4): 342–62. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2016.1117332>.
- Malthaner, Stefan, och Peter Waldmann. 2014. "The Radical Milieu: Conceptualizing the Supportive Social Environment of Terrorist Groups". *Studies in Conflict & Terrorism* 37 (12): 979–98. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2014.962441>.
- Markoulis, Stelios, och Savvas Katsikides. 2018. "The Effect of Terrorism on Stock Markets: Evidence from the 21st Century". *Terrorism and Political Violence*, mars, 1–23. <https://doi.org/10.1080/09546553.2018.1425207>.
- Markowitz, Lawrence P. 2017. "The Resource Curse Reconsidered: Cash Crops and Local Violence in Kyrgyzstan". *Terrorism and Political Violence* 29 (2): 342–58. <https://doi.org/10.1080/09546553.2015.1041589>.
- Mei, Dexiang, Yanyan Ye, och Zengan Gao. 2014. "Literature Review of International Anti-Money Laundering Research: A Scientometrical Perspective". *Open Journal of Social Sciences* 02 (12): 111–20. <https://doi.org/10.4236/jss.2014.212016>.
- Messmer, William B., och Carlos L. Yordán. 2011. "A Partnership to Counter International Terrorism: The UN Security Council and the UN Member States". *Studies in Conflict & Terrorism* 34 (11): 843–61. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2011.611932>.
- Miklaucic, Michael, och Jacqueline Brwer, reds. 2013. *Convergence: Illicit Networks and National Security in the Age of Globalization*. Washington, DC: National Defense University Press.
- Myres, Graham. 2012. "Investing in the Market of Violence: Toward a Micro-Theory of Terrorist Financing". *Studies in Conflict & Terrorism* 35 (10): 693–711. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2012.712031>.

Napoleoni, Loretta. 2007. "Terrorism Financing in Europe". In Giraldo, Jeanne K., och Harold A. Trinkunas, reds. 2007. *Terrorism Financing and State Responses: A Comparative Perspective*. Stanford, CA: Stanford University Press: 171—184.

———. 2011. *Terror Incorporated: Tracing the Dollars behind the Terror Networks*. New York: Seven Stories Press.

National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States. 2004. *Final Report of the National Commission on Terrorist Attacks Upon the United States*. Washington, DC: Government Printing Office.

Nellemann, Christian, Rune Henriksen, Patricia Raxter, Neville Ash, Elizabeth Mrema, och Riccardo Pravettoni, red. 2014. *The Environmental Crime Crisis: Threats to Sustainable Development from Illegal Exploitation and Trade in Wildlife and Forest Resources: A Rapid Response Assessment*. Nairobi, Kenya: United Nations Environment Programme.

Nemeth, Stephen C., och Jacob A. Mauslein. 2017. "Generosity Is a Dangerous Game: Aid Allocation and the Risks of Terrorism". *Terrorism and Political Violence*, november, 1–19. <https://doi.org/10.1080/09546553.2017.1377074>.

Norman, Susan Virginia. 2018. "Narcotization as Security Dilemma: The FARC and Drug Trade in Colombia". *Studies in Conflict & Terrorism* 41 (8): 638–59. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2017.1338052>.

Normark, Magnus, Magnus Ranstorp, and Filip Ahlin. 2017. *Finansiella aktiviteter kopplade till personer från Sverige och Danmark som anslutit sig till terrorgrupper i Syrien och Irak mellan 2013-2016: Rapport på uppdrag av Finansinspektionen*. Stockholm, Försvarshögskolan/Centrum för asymmetriska hot- och terrorismstudier.

Norton, Simon, och Paula Chadderton. 2016. *Detect, Disrupt and Deny: Optimising Australia's Counterterrorism Financing System, Special Report*. Barton, Australien: The Australian Strategic Policy Institute.

Nurgaliyev, Bakhyt Moldatjaevich, Kanat Sametovich Lakbayev, Alexey Vladimirovich Boretsky, och Aiman Kudaibergenovna Kussainova. 2015. "The Informal Funds Transfer System "Hawala" as a Segment of the Shadow Economy: Social Impact Assessment and Framework for Combating". *American Journal of Applied Sciences* 12 (12): 931–37. <https://doi.org/10.3844/ajassp.2015.931.937>.

O'Brien, McKenzie. 2012. "Fluctuations Between Crime and Terror: The Case of Abu Sayyaf's Kidnapping Activities". *Terrorism and Political Violence* 24 (2): 320–36. <https://doi.org/10.1080/09546553.2011.648679>.

Oftedal, Emilie. 2015. *The Financing of Jihadi Terrorist Cells in Europe*. Oslo, Totalforsvarets forskningsinstitut/FFI.

- Omelicheva, Mariya Y., och Lawrence Markowitz. 2018. "Does Drug Trafficking Impact Terrorism? Afghan Opioids and Terrorist Violence in Central Asia". *Studies in Conflict & Terrorism*, januari, 1–23.
<https://doi.org/10.1080/1057610X.2018.1434039>.
- Orton, Kyle. 2017. *Foreign Terrorist Attacks by the Islamic State, 2002-2016*. London: The Henry Jackson Institute.
- Parker, Marc, och Max Taylor. 2010. "Financial Intelligence: A Price Worth Paying?" *Studies in Conflict & Terrorism* 33 (11): 949–59.
<https://doi.org/10.1080/1057610X.2010.514574>.
- Passas, Nikos. 2007. "Terrorist Financing Mechanisms and Policy Dilemmas". In Giraldo, Jeanne K., och Harold A. Trinkunas, reds. 2007. *Terrorism Financing and State Responses: A Comparative Perspective*. Stanford, CA: Stanford University Press: 21–38.
- Paul, Christopher. 2010. "As a Fish Swims in the Sea: Relationships Between Factors Contributing to Support for Terrorist or Insurgent Groups". *Studies in Conflict & Terrorism* 33 (6): 488–510.
<https://doi.org/10.1080/10576101003752630>.
- Perry, Simon, och Badi Hasisi. 2015. "Rational Choice Rewards and the Jihadist Suicide Bomber". *Terrorism and Political Violence* 27 (1): 53–80.
<https://doi.org/10.1080/09546553.2014.962991>.
- Phillips, Brian J. 2018. "Terrorist Tactics by Criminal Organizations: The Mexican Case in Context". *Perspectives on Terrorism* 12 (1): 46–63.
- Piazza, James A. 2012. "The Opium Trade and Patterns of Terrorism in the Provinces of Afghanistan: An Empirical Analysis". *Terrorism and Political Violence* 24 (2): 213–34. <https://doi.org/10.1080/09546553.2011.648680>.
- Piazza, James A., och Scott Piazza. 2017. "Crime Pays: Terrorist Group Engagement in Crime and Survival". *Terrorism and Political Violence*, november, 1–23. <https://doi.org/10.1080/09546553.2017.1397515>.
- Picarelli, John T. 2012. "Osama Bin Corleone? Vito the Jackal? Framing Threat Convergence Through an Examination of Transnational Organized Crime and International Terrorism". *Terrorism and Political Violence* 24 (2): 180–98.
<https://doi.org/10.1080/09546553.2011.648349>.
- Pippard, Tim. 2010. "'Oil-Qaeda': Jihadist Threats to the Energy Sector". *Perspectives on Terrorism* 4 (4): 3-14.
- Pires, Stephen F., Rob T. Guerette, och Auzeen Shariati. 2017. "Specifying Kidnapping for Ransom Epidemics at the Global Level: A Matched-Case Control Design". *Studies in Conflict & Terrorism* 40 (2): 139–56.
<https://doi.org/10.1080/1057610X.2016.1168656>.

- Price, Eric. 2013. "Literature on the Financing of Terrorism". *Perspectives on Terrorism* 7 (4): 112-130.
- Prober, Joshua. 2005. "Accounting for Terror: Debunking the Paradigm of Inexpensive Terrorism". *The Washington Institute Policy Watch* 1041. Publicerad 2001-11-01. Hämtad 2019-02-12. <https://www.washingtoninstitute.org/policy-analysis/view/accounting-for-terror-debunking-the-paradigm-of-inexpensive-terrorism>.
- O'Reilly, Carina. 2014. "Crime and dissent—Northern Irish paramilitaries rely on criminality". *Jane's Intelligence Review* 26 (3): 50-53.
- Qvortrup, Matt. 2016. "Counting the Cost of Counterterrorism". *Terrorism and Political Violence* 28 (5): 971–79. <https://doi.org/10.1080/09546553.2016.1230451>.
- Ranstorp, Magnus. 2016. "Microfinancing the Caliphate: How the Islamic State is Unlocking the Assets of European Recruits". *CTC Sentinel* 9 (5): 11—15.
- Ranstorp, Magnus, Filip Ahlin, Peder Hyllengren, and Magnus Normark. 2018. *Mellan salafism och salafistisk jihadism: Påverkan mot och utmaningar för det svenska samhället*. Stockholm, Försvarshögskolan/Centrum för asymmetriska hot- och terrorismstudier.
- Raphaeli, Nimrod. 2003. "Financing of Terrorism: Sources, Methods, and Channels". *Terrorism and Political Violence* 15 (4): 59–82. <https://doi.org/10.1080/09546550390449881>.
- Rasmussen, Maria. 2017. "Terrorist Learning: A Look at the Adoption of Political Kidnappings in Six Countries, 1968–1990". *Studies in Conflict & Terrorism* 40 (7): 539–56. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2016.1237226>.
- Redhead, Matthew. 2018. 'Europe Steps up EU Policing Strategy', *Jane's Intelligence Review* (8 oktober).
- Redín, Dulce M., Reyes Calderón, och Ignacio Ferrero. 2014. "Exploring the Ethical Dimension of Hawala". *Journal of Business Ethics* 124 (2): 327–37. <https://doi.org/10.1007/s10551-013-1874-0>.
- Reiff, Jesse C. 2018. "When Ali Comes Marching Home: Shi'a Foreign Fighters after Syria". *Studies in Conflict & Terrorism*, september, 1–22. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2018.1512237>.
- Renard, Thomas. 2014. 'Confidential Partnerships? The EU, Its Strategic Partners and International Terrorism'. European Strategic Partnerships Observatory, Working Paper 4 (January).
- Rennemo, Andrew. 2018a. 'Surveying Medium-Term Trends in Financial Crime', *Jane's Intelligence Review* (29 mars).

———. 2018b. 'US Use of Sanctions Reaches Record Level', *Jane's Intelligence Review* (22 augusti).

Reyes, Liana Eustacia, och Shlomi Dinar. 2015. "The Convergence of Terrorism and Transnational Crime in Central Asia". *Studies in Conflict & Terrorism* 38 (5): 380–93. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2014.995988>.

Richani, Nazih. 2018. "Fragmented Hegemony and the Dismantling of the War System in Colombia". *Studies in Conflict & Terrorism*, april, 1–26. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2018.1462135>.

Roberge, Ian. 2007. "Misguided policies in the war on terror? The case for dismantling terrorist financing from money laundering". *Politics* 27 (3).

Robinson, Eric, Daniel Egel, Patrick B. Johnston, Sean Mann, Alexander D. Rothenberg, och David Stebbins. 2017. *When the Islamic State Comes to Town: The Economic Impact of Islamic State Governance in Iraq and Syria*. Santa Monica, CA: RAND Corporation. https://www.rand.org/pubs/research_reports/RR1970.html.

Roble, Muhyadin Ahmed. 2011. "Growing Financial Crisis Reversing al-Shabaab's Gains in Somalia". *Jamestown Terrorism Monitor* 9 (25). <https://jamestown.org/program/growing-financial-crisis-reversing-al-shabaabs-gains-in-somalia/>.

Ross, Michael L. 2003. "Oil, Drugs, and Diamonds: The Varying Roles of Natural Resources in Civil War". I Karen Ballentine och Jake Sherman, reds. 2003. *The Political Economy of Armed Conflict: Beyond Greed and Grievance*. Boulder: Lynne Rienner.

Rostami, Amir, Hernan Mondani, Christoffer Carlsson, Joakim Sturup, Jerzy Sarnecki, och Christofer Edling. 2018. *Väldebejakande extremism och organiserad brottslighet i Sverige*. Stockholm: Institutet för framtidsstudier.

Roth, John, Douglas Greenburg, och Serena B. Wille. 2004. *Monograph on terrorist financing: staff report to the Commission*. Washington, DC: National Commission on Terrorist Attacks upon the United States. <http://purl.access.gpo.gov/GPO/LPS53198>.

Roy, Vita. 2018. "Natural Resource Production and the Risk of Conflict Recurrence". *Studies in Conflict & Terrorism* 41 (1): 1–23. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2016.1266896>.

Rudner, Martin. 2010. "Hizbullah Terrorism Finance: Fund-Raising and Money-Laundering". *Studies in Conflict & Terrorism* 33 (8): 700–715. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2010.494169>.

- . 2013. "Al Qaeda's Twenty-Year Strategic Plan: The Current Phase of Global Terror". *Studies in Conflict & Terrorism* 36 (12): 953–80. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2013.842136>.
- . 2017. "'Electronic Jihad': The Internet as Al Qaeda's Catalyst for Global Terror". *Studies in Conflict & Terrorism* 40 (1): 10–23. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2016.1157403>.
- Ryder, Nicholas. 2006. "Terror Funds". *New Law Journal*. Publicerad 2006-09-20. Hämtad 2019-02-12. <https://www.newlawjournal.co.uk/content/terror-funds>.
2015. *The Financial War on Terrorism: A Review of Counter-Terrorist Financing Strategies Since 2001* London och New York: Routledge.
- . 2018. "Out with the Old and ... In with the Old? A Critical Review of the Financial War on Terrorism on the Islamic State of Iraq and Levant". *Studies in Conflict & Terrorism* 41 (2): 79–95. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2016.1249780>.
- Sageman, Marc. 2014a. "Low Return on Investment". *Terrorism and Political Violence* 26 (4): 614–20. <https://doi.org/10.1080/09546553.2014.895655>.
- Salami, Iwa. 2017. "Terrorism Financing with Virtual Currencies: Can Regulatory Technology Solutions Combat This?" *Studies in Conflict & Terrorism*, augusti, 1–22. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2017.1365464>.
- Sanín, Francisco Gutiérrez, och Antonio Giustozzi. 2010. "Networks and Armies: Structuring Rebellion in Colombia and Afghanistan". *Studies in Conflict & Terrorism* 33 (9): 836–53. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2010.501425>.
- Sarkar, Radha, och Amar Sarkar. 2017. "The Rebels' Resource Curse: A Theory of Insurgent–Civilian Dynamics". *Studies in Conflict & Terrorism* 40 (10): 870–98. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2016.1239992>.
- Schmid, Alex P. 1996. "The Links between Transnational Organised crime and Terrorist Crimes". *Transnational Organized Crime* 2 (4): 40-82.
- . 2018. "Revisiting the Relationship between International Terrorism and Transnational Organised Crime 22 Years Later". *Terrorism and Counter-Terrorism Studies*. <https://doi.org/10.19165/2018.1.06>.
- Schmid, Alex P, och James J Forest. 2018. "Research Desiderata: 150 Un- and Under-Researched Topics and Themes in the Field of (Counter-) Terrorism Studies – a New List". *Perspectives on Terrorism*. 12 (4): 68-76.
- Schneider, Friedrich. 2010. "The (Hidden) Financial Flows of Terrorist Organizations: A literature review and some preliminary empirical results, Discussion paper series // Forschungsinstitut zur Zukunft der Arbeit, No. 4860, Institute for the Study of Labor (IZA), Bonn.

- Scott, Ben, och Mark McGoldrick. 2018. "Financial Intelligence and Financial Investigation: Opportunities and Challenges". *Journal of Policing, Intelligence and Counter Terrorism* 13 (3): 301–15.
<https://doi.org/10.1080/18335330.2018.1482563>.
- Sergi, Bruno S., och Giacomo Morabito. 2016. "The Pirates' Curse: Economic Impacts of the Maritime Piracy". *Studies in Conflict & Terrorism* 39 (10): 935–52.
<https://doi.org/10.1080/1057610X.2016.1144918>.
- Shapiro, Jacob. 2007. "Terrorist Organizations' Vulnerabilities and Inefficiencies: A Rational Choice Perspective". In Giraldo, Jeanne K., och Harold A. Trinkunas, reds. 2007. *Terrorism Financing and State Responses: A Comparative Perspective*. Stanford, CA: Stanford University Press: 56—71.
- Shatz, Howard J, och Erin-Elizabeth Johnson. u.å. "The Islamic State We Knew: Insights Before the Resurgence and Their Implications", 24.
- Shelley, Louise I. 2018. *Dark Commerce: How a New Illicit Economy is Threatening Our Future*. Princeton: Princeton University Press.
- Siers, Rhea D. 2018. "Hezbollah: The Continuing Expansion of a Robust Criminal Enterprise". I Thachuk, Kimberley T., och Rollie Lal, reds. 2018. *Terrorist Criminal Enterprises: Financing Terrorism through Organized Crime*. Santa Barbara CA: Praeger.
- Smith, Paul J. 2007. "Terrorism Finance: Global Responses to the Terrorism Money Trail". I Forest, James J. F., red. 2007. *Countering Terrorism and Insurgency in the 21st Century: International Perspectives, Volume 2, Combating the Sources and Facilitators*. Santa Barbara: ABC-CLIO.
- Stepanova. Ekaterina. 2012. "Illicit Drugs and Insurgency in Afghanistan". *Perspectives on Terrorism* 6 (2): 4-18.
- Stollenwerk, Eric, Thomas Dörfler, och Julian Schibberges. 2016. "Taking a New Perspective: Mapping the Al Qaeda Network Through the Eyes of the UN Security Council". *Terrorism and Political Violence* 28 (5): 950–70.
<https://doi.org/10.1080/09546553.2014.987341>.
- Strandh, Veronica, och Niklas Eklund. 2015. "Swedish Counterterrorism Policy: An Intersection Between Prevention and Mitigation?" *Studies in Conflict & Terrorism* 38 (5): 359–79. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2015.1009799>.
- Strindberg, Anders. 2000a. "The Damascus-Based Alliance of Palestinian Forces: A Primer". *Journal of Palestine Studies* 29 (3):60—76.
- . 2000b. "Realism and restraint among the Palestinian rejectionists". *Jane's Intelligence Review* 12 (10): 21—24.
- . 2002. "USA hardens stance against Syria". *Jane's Intelligence Review* 14 (6): 40—43.

Strindberg, Anders, och Mats Wärn. 2011. *Islamism: Religion, Radicalization, and Resistance*. Cambridge: Polity Press.

Stringer, Kevin D. 2011. "Tackling Threat Finance: A Labor for Hercules or Sisyphus". *Parameters* 41 (1): 101–119.

Thachuk, Kimberley T., och Rollie Lal, reds. 2018. *Terrorist Criminal Enterprises: Financing Terrorism through Organized Crime*. Santa Barbara CA: Praeger.

Teirilä, Olli J. 2014. "The Challenges to Cooperation Posed by the Nexus of Terrorism and Organized Crime: Comparing the Situations Between the Andean and the Sahel Regions". *Studies in Conflict & Terrorism* 37 (1): 18–40. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2014.853605>.

Testerman, Matthew. 2015. "Removing the Crutch: External Support and the Dynamics of Armed Conflict". *Studies in Conflict & Terrorism* 38 (7): 529–42. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2015.1016312>.

Tichý, Lukáš, och Jan Eichler. 2018. "Terrorist Attacks on the Energy Sector: The Case of Al Qaeda and the Islamic State". *Studies in Conflict & Terrorism* 41 (6): 450–73. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2017.1323469>.

Tinnes, Judith. 2013. "The Art of Searching: How to Find Terrorism Literature in the Digital Age". *Perspectives on Terrorism*. 7 (4): 79–111.

Tofangsaz, Hamed. 2015. "Rethinking Terrorist Financing; Where Does All This Lead?" *Journal of Money Laundering Control* 18 (1): 112–30. <https://doi.org/10.1108/JMLC-12-2013-0049>.

Tucker, Jonathan B. 2000. *Toxic Terror: Assessing Terrorist Use of Chemical and Biological Weapons*. Boston, MA: MIT Press.

Tupman, W.A. 2009. "Ten Myths about Terrorist Financing". Redigerad av Jackie Harvey. *Journal of Money Laundering Control* 12 (2): 189–205. <https://doi.org/10.1108/13685200910951938>.

van Dun, Mirella. 2017. "Narco-Territoriality and Shadow Powers in a Peruvian Cocaine Frontier". *Terrorism and Political Violence* (online). DOI: 10.1080/09546553.2017.1309392.

Viles, Thomas. 2008. "Hawala , Hysteria and Hegemony". *Journal of Money Laundering Control* 11 (1): 25–33. <https://doi.org/10.1108/13685200810844479>.

Vittori, Jodi. 2011. *Terrorist Financing and Resourcing. Initiatives in Strategic Studies: Issues and Policies* New York: Palgrave Macmillan.

Vlcek, William. 2009. "Hitting the Right Target: EU and Security Council Pursuit of Terrorist Financing". *Critical Studies on Terrorism* 2 (2): 275–91. <https://doi.org/10.1080/17539150903010780>.

- Vorsina, Margarita, Matthew Manning, Christopher M. Fleming, Christopher L. Ambrey, och Christine Smith. 2017. "The Welfare Cost of Terrorism". *Terrorism and Political Violence* 29 (6): 1066–86. <https://doi.org/10.1080/09546553.2015.1111207>.
- Wagstaff, William A., och Danielle F. Jung. 2017. "Competing for Constituents: Trends in Terrorist Service Provision". *Terrorism and Political Violence*, september, 1–32. <https://doi.org/10.1080/09546553.2017.1368494>.
- Walker, Clive. 2011. *Terrorism and the Law*. Oxford: Oxford University Press.
- Watling, Jack. 2017. 'Iraq Expands Focus to Organised Crime', *Jane's Intelligence Review* (23 augusti).
- Webb, Emma och Rupert Sutton. 2016. *An Enduring Threat: Europe's Islamist Terror Networks Then and Now*. London: The Henry Jackson Society.
- Williams, Phil. 2007. "Warning Indicators and Terrorist Finances". Giraldo, Jeanne K., och Harold A. Trinkunas, reds. 2007. *Terrorism Financing and State Responses: A Comparative Perspective*. Stanford, CA: Stanford University Press: 72—92.
- Wilson, Tom. 2017. "Foreign Funded Islamist Extremism in the UK". *Centre for the Response to Radicalisation and terrorism Research Paper No. 9*. London: The Henry Jackson Institute.
- Wittig, Timothy Simon. u.å. 'Threat Finance' in Erin N Hahn (ed.) *Special Topics in Irregular Warfare*. Fort Bragg, NC. United States Army Special Operational Command.
- Wittig, Timothy Simon. 2009. 'Power, Value, and the Individual Exchange: Towards an Improved Conceptualization of Terrorist Finance'. PhD Thesis, University of St Andrews. <http://hdl.handle.net/10023/902>.
- Woodford, Isabel, och M. L. R. Smith. 2018. "The Political Economy of the Provos: Inside the Finances of the Provisional IRA—A Revision". *Studies in Conflict & Terrorism* 41 (3): 213–40. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2017.1283195>.
- Youngman, Mark. 2018. "Building "Terrorism Studies" as an Interdisciplinary Space: Addressing Recurring Issues in the Study of Terrorism". *Terrorism and Political Violence*, oktober, 1–15. <https://doi.org/10.1080/09546553.2018.1520702>.
- Zelinsky, Aaron, och Martin Shubik. 2009. "Research Note: Terrorist Groups as Business Firms: A New Typological Framework". *Terrorism and Political Violence* 21 (2): 327–36. <https://doi.org/10.1080/09546550902771993>.

Zenn, Jacob. 2018. "Boko Haram's Conquest for the Caliphate: How Al Qaeda Helped Islamic State Acquire Territory". *Studies in Conflict & Terrorism*, februari, 1–34. <https://doi.org/10.1080/1057610X.2018.1442141>.

Zerzan, Andrew. 2010. New Technologies, New Risks? Innovation and Countering the Financing of Terrorism. World Bank Working Paper No. 174. DOI: 10.1596/978-0-8213-8086-4.

FOI är en huvudsakligen uppdragsfinansierad myndighet under Försvarsdepartementet. Kärnverksamheten är forskning, metod- och teknikutveckling till nytta för försvar och säkerhet. Organisationen har cirka 1000 anställda varav ungefär 800 är forskare. Detta gör organisationen till Sveriges största forskningsinstitut. FOI ger kunderna tillgång till ledande expertis inom ett stort antal tillämpningsområden såsom säkerhetspolitiska studier och analyser inom försvar och säkerhet, bedömning av olika typer av hot, system för ledning och hantering av kriser, skydd mot och hantering av farliga ämnen, IT-säkerhet och nya sensorers möjligheter.

FOI
Totalförsvarets forskningsinstitut
164 90 Stockholm

Tel: 08-55 50 30 00
Fax: 08-55 50 31 00

www.foi.se